

2 D. B. V.
DISSERTATIO

De

FEUDIS DUCATU-
TUUM SILESIAE
SCHWIDNICENSIS ET
JAURAVIENSIS,

^{Quam}
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. FRIDERICO
WILHELMO,

REGNI BORUSSICI, ELECTORATUS ET PRO-
VINCiarum BRANDENBURG. HEREDE, &c. &c.

IN ALMA REGIA FRIDERICIANA

PRÆSIDE

DN. SAMUELE STRYKIO, Jcto,

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI REGIS BORUS-
SORUM CONSILIARIO INTIMO, PROFESSORE PRI-
MARIO ET FACULT. JURIDICÆ

ORDINARIO,

PATRONO AC PRÆCEPTORE SUO ÆTERNUM
DEVENERANDO,

IN AUDITORIO MAJORI

D. VI. Martii MDCCIV.

placide eruditorum disquisitioni subjicit

ERNESTUS SIGISMUNDUS SCHÖBERUS,
Schwidnicio-Silesius,

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

Typis JOHANN. GRUNERI, Acad. Typogr.

DISSERTATIO

DE
FREDERICO
TUMMILISIA
SCHWIBINGENSIS ET
IAURAVIENSIS

RECTORIS MAGNIFICENTISSIMO
SACRILEGII

DN. FREDERICO
WILHELMO

RECTORIS MAGNIFICENTISSIMO
SACRILEGII

DE SAMUELIS STRYKIO
MAGISTRO

RECTORIS MAGNIFICENTISSIMO
SACRILEGII

DE SAMUELIS STRYKIO
MAGISTRO

RECTORIS MAGNIFICENTISSIMO
SACRILEGII

pu
de
A
tor
xor
em
fin
ma
fer
fir
qu
no

B. C. D.

P R Æ F A T I O

On nobis solum sed patriæ nos natos esse, jam olim monuit prudentissimus Romanorum Cicero; hinc & studia uniuscujusvis ita omnino dirigenda sunt, ut patriæ aliquando usui esse possint. Inde nec male me facturum censui, si de specimine academico sollicitus patrii juris rationem præcipue haberem, præsertim cum in hoc campo se jam ostenderit biga Civium meorum, editis dissertationibus in *Alma Argentina de Bolconis II. Ducis Silesie, Schwidnicensium Legislatoris, Constitutione de Successione ab intestato cum Romano & Saxonico jure collata & Altorffina de Civium Schwidnicensium Jure emendi feuda nobilia*; quorum laude dignum exemplum ad simile tentamen invitavit, ita tamen, ut tristi æmulationis malo nullus locus hic sit relictus. Meam igitur esse volui rei feudalis patriæ disquisitionem, sed quæ, si qua alia juris nostri pars, magna difficultate implicata est. Pleraque enim, quæ ad hoc propositum rite peragendum faciunt, publice non prostant, vel quæ prostant, paucissima sunt, lectoremque

PRÆFATIO.

que de usu & observantia non instruunt. Erat jam olim N^o.
 colao Henelio summo Viro in votis: Velint illi, qui in reipub-
 licæ luce versantur & hæc talia quotidie tractant, ejusmo-
 di singularia colligere ac nobiscum, qui quasi per transen-
 nam aspiciamus & in umbra hoc tantum proficimus, ut cum
 in forum venerimus, putemus, nos in alium terrarum or-
 bem delatos, publici juris facta communicare: in elegantissi-
 mo opere *Silesiographia* p. 78. Sed hætenus desiderii his satis-
 factum non est, nisi quod Civem nostrum Casparum Schi-
 fordegherum JCtum inclytum, rerumque patriarum periti-
 tissimum *de Jure singulari Feudorum Silesiæ* librum confecisse
 constet, qui tamen publicam lucem nondum aspexit, sed in
 MSis adhuc latet; interesset autem rei patriæ quam maxi-
 me, ejusdem procurare editionem, cum, quid à tanto Viro
 in hoc genere sperandum sit, doceant tractatus de rebus &
 juribus Silesiacis, quos suis ad Antonium Fabrum annota-
 tionibus annexit. Ad minimum ipsum à partium studio
 magis alienum esse mihi persuadeo quam *Schickfusum*, cu-
 jus laborem *de Consuetudinibus Silesiæ feudalibus*, æstimatione
 sua non ubique defraudandum, hoc suspectum reddidit. Po-
 terant autem hæc & similia mentem à proposito semel ce-
 pro avertere, sed nihilominus perstiti & quas in præsentia-
 rum expono paginas, de Feudis Silesiæ in genere & in spe-
 cie Ducatum Schwidnicensis & Jauroviensis conscripsi,
 fretus illo solatio, quod in arduis tentasse jam satis sit. Absit
 enim, ut meos qualescunque conatus summorum illorum
 Virorum desiderii vel operibus componere audeam, ut
 potius ex hætenus dictis, si quædam rectius deducenda
 hicprehendantur, mihi patrocinium quæram, benevo-
 lumque lectoris affectum ita experam; quem si obtinero,
 non est, quod de suscepta commentatione plura verba fa-
 ciant, sed ipsum opus implorato divino auxilio aggredi
 præstat. Vale & fave.

SECT.

SECT. I. GENERALIS

CAP. I.

DE ORIGINÉ ET NATURÁ FEUDORUM
SILESIAE IN GENERE.

§. I.

QUæ reliqua Germania experta est fata, Silesiam lectissimam patriam etiam maxime tangunt: scilicet nulla vel plane exigua, eaque incerta de majorum tum rebus gestis tum moribus & institutis monumenta posteris supersunt, non quod inertes vel obscuros eos ideo dixeris (satis magnam enim sub diversis appellationibus celebritatem consecutos fuisse, ex intimis antiquitatum fontibus doctissime exposuit Vir laude nostra major Martinus Hanckius in libris, quos *de Silesiorum Majoribus & Nominibus* conscripsit) sed quod non tam de scriptis quam scribendis sollicita fuerit Gens, armis potius quam literis adsueta. Et quamvis hac in parte subsequentibus temporibus provida manus nonnumquam consulere voluerit posteritati, bellorum tamen frequentium calamitas, aliorumque casuum injuria hoc irerum nobis subtraxit, Majorumque studium inane fecit. Hinc etiam hoc loco ubi de primis apud hanc gentem feudorum originibus & exinde dependente illorum natura loco præfaminis quædam differere mens est, per conjecturas tantum probabiles rem obscuram dilucidare licet, Id quod vix aliter commodius procedet, quam si pro diverso Silesiæ, statu investigatione instituat.

§. II. Duæ autem potissimum rerum Silesiacarum periodi constituentur, necesse est, missis antiquissimis

Incerta Silesiorum res antiquæ.

Silesia erat olim Provincia Poloniæ.

simis temporibus, quorum mentionem hic injicere nostra non interest. Et prima quidem gentem Silesiacam Polonis unitam sistit. Slayi enim duce Lecho terram hanc subactis priscis incolis Sarmatiæ (quæ sequentibus temporibus Polonia vocabatur) adjecerant, cum qua etiã tum quoad mores, tum quoad appellationem in totum coaluit, donec Boleslaus III. Sec. XII. inter filios regnum divideret, natuque majori Vladislao II. principatus una cum Silesia & quibusdam provinciis adjacentibus ex hac partitione obtingeret. Quæ tamen dispositio paterna felicem eventum non habebat, cum non ita multo post bellum intestinum inter fratres oriretur, & Vladislao Regno pelleretur, cujus quidem restitutionem urgebat Fridericus Barbarossa Imperator, sed nihilominus penes fratrem Boleslaum IV. principatus mansit & Vladislao tantum Silesiæ dominatus cessit; ex cujus posteris etiam hæc regio Duces suos accepit, qui ita Silesiam de novo terminis à Polonia exactu distinctam tenuerunt, comiter quidem adhuc colentes summos Poloniæ Principes & Reges, ita tamen ut vinculum illud in dies postea laxius fieret & ob commercia cum Germanis quotidiana erga pristinos Cives propensio sensim deficeret. Tandem Vladislao Loctico consilio non satis bene expenso in gentem hanc durius quam par erat imperium ambiente, Ducibusq; Silesiæ regia stirpe Piastæ oriundis per electionem extraneorum Principum à successione regni immerito exclusis omni Polonorum consortio penitus se abdicarunt. Cromerus de *Rebus Polonorum Lib. VI---XI.*

Postea Bohemis accessit,

§. III. Putares jam, de firmanda amplius libertate interim actum fuisse, sed eam ferre nesciebant Principes

pes, quorum ob divisam in varios Principatus Silesiam tunc temporis complures erant, qui potius ob intestinas discordias, uti communiter inter mortales contingere solet, male cohærentes; crebrisq; Polonorum vicinorum invasionibus ita impares, minis, blanditiisque Johannis Lucemburgici, Regis Bohemiæ, Principis prudentissimi capti, de novo clientelæ alienæ se commiserunt, (cum jam sæculo præced. XIII. nonnulli superioris Silesiæ Ducatus vel jure belli vel ex pacto ad hoc regnum pervenissent) offerentes Ducatus suos hæctenus liberos laudato Regi in feudum; quemadmodum plerasque harum recognitionum feudalium formulas exhibet Schicktus. *Chron. Siles. Lib. II. C. 1.* exceptis Ducatibus Schwidnicensi & Jatroviensi, quorum Duces, Polonis adhuc adhærentes, novum ejus imperium respuebant, donec filius Carolus IV. Imperator per nuptias cum Anna Henrici Javoriensium Ducis filia, unica hærede, Ducatus hos Bohemiæ etiam acquireret, Bolcone II. ultimo Duce improle ita disponente in der Betheldiaung/ welcher massen und wie die Fürstenthumber Schweidnitz und Jauer an die Cron Boheim gegeben. Datum Schweidnitz Anno 1353. an der nächsten Mittwoch nach Petri und Pauli. Quæ est altera status Silesiaci periodus.

§. IV. Jam ubi in feudorum Silesiæ (eorum sci- *Ignorab. an- olim feuda.*
licet quæ à privatis hodie in diversis Ducatibus pos-
sidentur) originem inquirendum est, probabiles ad-
sunt rationes, gentem hanc Poloniæ arctius conjun-
ctam h. e. ante Sec. XII. feuda ignorasse. Judicaban-
tur enim antiquissimis temporibus omnia hujus Pro-
vinciæ bona secundum jus Polonicum, non hodie-
rum, sed quod tunc in usu erat, & cujus reliquiæ in
con-

consuetudinibus & ordinationibus patriis subinde se
 adhuc exerunt, prout optime deduxit Civis noster
 Caspar Schifordegherus in *Tr. de Vet. & novo Siles. ju-
 re* q. 3. qui est *Tr. 30. in ejus Comment. ad Anton. Fabr. L.
 1. p. m. 256.* Hoc autem jus, quod *Zaude* nomine ven-
 nit, tantum de bonis hæreditariis agebat von Erb-
 und eigenen Gütern/non vero feudalibus von Lehn-
 Gütern (inde etiam sæpius jus Poloniense hæredi-
 tarium dicitur) quemadmodum adhuc in viridi ob-
 servantia est apud Glogovienses in quibusdam hu-
 jus Ducatus districtibus, præcipue Guraviensi, ubi
 semper distinguntur bona hæreditaria, die vor das
 Zauden oder Polnische Recht gehören/ & feudalialia die
 vor das Hoffgerichte gehören / quod iudicium intro-
 ductis feudis demum constitutum fuisse videtur. Cla-
 rius illud adhuc patet ex eo, quod in Ducatibus Si-
 lesiæ superioris, Oppoliensi, Ratisboriensi, quin imo
 & Teschinenti fere nulla feuda reperiantur & in ordi-
 nationibus, privilegiisque harum terrarum non
 nisi de bonis hæreditariis Erb und eigenen Gütern
 sermo sit, non sane ex alia ratione, quam quia pristi-
 norum jurium vigor ibi diutius ac in aliis provinciis
 Germaniæ vicinioribus mansit & adhuc manet. conf.
 Schifordegher. *alleg. loco* neque juris Saxonici ibidem
 magnus est usus Weingart. *Fasc. Jur. div. P. 1. L. 1. p. 33.* ad
 quod accedit, quod ante Sec. XII. à quo tempore re-
 rum Silesiacarum facies valde mutata fuit, vix ullius
 investituræ feudalis mentio occurrat in monumen-
 tis Silesiæ, librisque vel registris Ducatum feudali-
 bus, de quo imprimis fide digna relatio quoad Du-
 catus nostros me certiore fecit. Constat autem ex
 talibus registris qualitatem feudalem bonorum po-
 tissi-

ET NAT. FEUD. SILES. IN GENERE.

tissimum probari. Wehner. *Obs. pract. Voc: Bütcher.*

359

§. V. Nec est, quod feudorum usum in Silesia ad antiquiora tempora referas, ex eo quod Silesii fuerint semper indigenæ Germani, quamvis Polonis conjuncti; quæ sententia est Viri celeberrimi Martini Hanckii *in Tr. de Siles. Major. Cap. fin.* & ita conjicias, apud eos tanquam Populum Germanicum feuda jam olim obtinuisse, quia Genti Germanicæ feudorum origo, quatenus in Europa existerunt, ab antiquissimis temporibus communiter adscribitur; conf. Seruv. *Synt. Jur. Feud. C. 1. §. 3.* Esto enim, Silesios semper fuisse Germanos; non invidemus Patriæ nostræ hanc originem: Esto etiam quod ipsis æquè ac aliis Germanicæ Populis feuda olim cognita fuerint: (quamvis hoc vix ac ne vix quidem edoceri possit) eo ipso tamen non statim probatur, Silesios Polonis arctius conjunctos bona feudalia habuisse; quin potius illud certum est, Provinciam hanc, Poloniae unitam, hujus mores & instituta servasse. conf. Schifordeg. *alleg. loco q. 3.* Idque eo magis probabile, cum per D. & quod excurrit annos partem hujus Regni constituerit, & sub generali Poloniae nomine comprehensa fuerit. conf. V. Cl. Hanckii *Tr. de Siles. Nom. Cap. VI.* In Polonia vero feuda olim æquè ignota fuisse videntur ac in Silesia, cum ibidem jus illud Poloniense hæreditarium maxime viguisse, testetur laudarus Schifordeg. herus *loc. cit.* & quamvis hodie feudorum usum in hoc Regno esse, doceat JCtus Polonus, Andreas à Lipski *Obs. pract. Cent. 1. Obs. 73.* sine dubio illorum introductio æquè à Germanis advenis, eorumque moribus

B

ribus

ribus receptis derivanda est, ac in Silesia ipsa ad quod accedit, quod feuda in hoc Regno hodiernum sint rariora & ad hæc valde impropria, pleraque vero bona hæreditariam naturam retineant, cum teste Hartknochio *de Republica Polonica Lib. II. Cap. V. §. 13.* Nobiles, qui, exceptis quibusdam civitatibus, soli bona terrestria possident, in ea absolutum dominium habeant, neque Rex inconsultis Ordinibus feudum conferre possit. Idem *L. II. C. II. §. 14.* Ad recentiora ergo tempora hodiernorum feudorum initia referenda sunt.

Postea pederentim introducta.

§. VI. Scilicet cum post hæc tempora Silesia Poloniæ non amplius tam exacte cohæreret, usus feudorum apud hanc gentem etiam innotuit; cuius quidem rei annus & dies tam accurate designari nequit; mores enim extranei magis pederentim irrepunt, quam una vice introducuntur; id tamen imprimis Sec. XIII. & XIV. contigisse puto. Tunc nimirum primam feudorum mentionem faciunt hujus terræ annales. Boleslaus I. etiam Schwidnicensium Dux, Princeps sapientissimus, varias circa feuda noviter constituta ordinationes condebat, tum quod jus feudale Germanicum Anno 1298. publice reciperet, tum quod circa servitia equestris, à Nobilibus præstanda, certum ordinem præscriberet, habita ratione bonorum, quæ quisque possidebat. Vid. Curæus *Schles. Chron. P. I. p. 78.* Schickfus. *L. II. C. 27. p. 89.* Id quod sine dubio intuitu novi nexus feudalis ita dispositum, cum antea indistincte ad servitia tenerentur. *Zuvor musten sie auff seyn/wie der Mann gessen.* *cit. loco.* quæ consuetudines feudales ex postfa.

cto

eto majora incrementa ceperunt, Johanne Lucemburgico, Rege Bohemia, primo Domino directo, jus vetus Polonicale *Zaudam* in Silesia abrogante, nisi quod ejus usus adhuc in quibusdam Ducatibus remaneret, uti §. 4. dictum fuit.

§. VII. Occasionem bonis his hæreditariis inducendi naturam feudalem quod attinet, eam commodissime à commercio cum vicinis Germanis deducenda existimo; quippe quos jam Sec. XII. temporibus Henrici V. & Friderici Barbarossæ Imperatorum has regiones intrasse docet Dn. Hanck. *Tr. de Siles. Nom. C. VI. Schickfus. Chron. L. I. C. 19.* quorum numerus postea augebatur, cum Principes Silesiæ datis amplis privilegiis in Silesiam plures allicerent, ipsorum Germaniæ procerum amicitiam etiam ambirent, (ut, quos invidis Polonorum machinationibus opponere possent, haberent) & ab iis socios thalami pererent; non malo consilio, siquidem secundum illud Taciti ad magna nitentibus robur & decus est matrimonium; qua occasione multos Germanorum has terras adiisse & ibidem sedes suas collocasse admodum probabile est. Ira Curæus Annalium nostrorum scriptor. *P. 1. p. 77.* de St. Hedwiga, Ducis Meraniæ filia, Henrici Barbatii Ducis Silesiæ Conjuge memorat, eam multos Nobiles Germanos secum in Silesiam duxisse. Idem de Mechilde, Ducis Brunsvicensis filia, Henrici III. fidelis Ducis Glogoviensis & Olsnensis conjuge asserit, cujus consiliis maritum Germanis noviter advenientibus concessisse varias terras testatur Schickfus. *Chron. L. IV. C. 28. p. 174.* conf. Friderici Lucae *Schles. the Denckwürdigkeiten P. V. C. 4. p. 1749. seq.*

Quibus novis incolis, præsertim Nobilibus ad servitia Principum destinatis, cum providere vellent, more apud Germanos diu usitato, iis certa bona sub lege feudi concessa fuisse credo, quemadmodum tallium concessionum plura vestigia occurrunt in antiquis literis investiturarum. Reliqui postea Silesiæ Nobiles à pristinis consuetudinibus etiam recedentes, bona, quæ hæcenus libere possederant, Principibus sive in feudum obtulerunt, (quod moribus Germaniæ & in specie Saxonice non incognitum conf. *L. N. L. I. art. 34.* Excell. Dn. Thom. *Disp. de Feud. oblat.*) sive quod iussu ipsorum Principum hoc feret, qui Ducatum suorum statum ad instar Germanicorum ita formare conabantur, sive quod ipsi Nobiles opinione splendoris ejusdem, quem ex oblatione feudali sibi, suisque bonis accessurum esse credebant, illud eo lubentius facerent; & quæ plures oblationum feudaliū causæ possunt constitui, de quibus videatur *Illustr. Dn. Hert. de Feud. oblat. Sect. I.* Inde puto, passim receptam sententiam de feudis Silesiæ oblati quoque derivandam esse, quæ etiam placet Dn. Præfidi in *Exam. Jur. feud. C. II. q. 6. in fine* pluribus autem hoc demonstratum dedit Schickfus in *Tr. inedito de Consuetudinibus Silesiæ feudaliibus.*

Retinuerunt tamen naturam allodialem in multis. §. XII. Quamvis autem feudalem qualitatem ita asumerent bona hæcenus hæreditaria, multa, immo in quibusdā locis dixerim ferme pleraque, ex pristino jure allodiali retinuerunt, vel ex postfacto per specialia privilegia recuperarunt; forte quod ipsi Principes novos vassallos ad fidelitatem & servitia tantum adstringerent,

gerent, vel quod Nobiles feuda offerentes libertatem allodiam sibi reservarent. Quippe in quam plurimis locis fœminæ quoque ad successione[m] admittuntur. Schultz. *Synops. Jur. feud.* p. 589. nec non agnati, quamvis simultanea investitura sibi antea non prospexerint: Plerisque etiam vasallis libera alienandi & disponendi de bonis suis feudalibus competit facultas nisi in specie in literis investituræ & privilegiis requiratur domini consensus. Henel. in *Silesiograph.* p. 77. seq. & de *Dotalit. C. V. §. 7. p. 100. seq. C. VI. §. 6. p. 128. seqq.* Ut proinde non immerito vocentur feuda Silesiæ irregularia, degenerantia, maximeque impropria & anomala. conf. Dn. Stryk. *Disp. de Objecto Donationis in Solutum Cap. III. n. 26.* Köppen *Dec. 39. n. 28. seqq.* Modest. Pistor. *Vol. Consil. II. Consil. XI.* Treutler. *Consil. 106. n. 32.*

§. IX. Certiorem fidem hæc merebuntur, si ipsas *Exempla.*

Ducatum Silesiæ consuetudines & ordinationes intueri placet. In Ducatu Vratislaviensi investituris hæc in seri solet clausula: mit voller Macht zu verkaufen / zu versehen / zu vergeben / oder zu verwechseln gang oder ein Theil / oder sonst an seinen / seiner Erben und ehlichen Nachkömmlinge Nuz und Frommen zu wenden / als das ihnen oder ihme am nützlichsten mag seyn / oder zu statten kommen. quæ concessa disponendi facultas feudum improprium & quidem mere & absolute hæreditarium constitutum esse arguit. Kirchberg. *Disc. de Feud. ex Pact. & Provid. C. 7. n. 57. seqq.* Gail. *L. II. Obs. 154. n. fin.* In Ducatibus Lignicensi, Bregensi & Wolaviensi libertas hæc quidem valde circum scripta est, cum ibi fœminæ regulariter non admittantur ad successione[m], neque vasalli sine consensu domini directi de feudis libere disponere.

sponere possint inter extraneos; (nec diffidendum
 est, haud in aliis Silesiæ terris vasallorum circa feuda
 jura ita restricta esse, ac quidem in his; quæ quidem Li-
 gnicensis imprimis ampliora impetrare conati sunt,
 sed hætenus sine felici eventu) id tamen singulare,
 quod agnatis proximis, in his Ducatibus jus possi-
 dendi feuda habentibus, perpetua quædam simulta-
 nea investitura tribuatur, vasalloque inter agnatos
 libera circa feudum dispositio competat ex *privilegio*
 Friderici IV. Ducis Lignicensis de Anno 1596. art. 9. &
 filiabus etiam in casu, si feudum deficientibus filiis
 ad proximos agnatos perveniat, tertiam partem pre-
 tii, quo feudum æstimatur, relinquere possit per testa-
 mentum vel alium quemcumque contractum. In Du-
 catu Glogoviensi ex *privilegio Vladislai R. de Anno 1508.*
 jus simultaneæ investituræ etiam adscribitur. *Denen*
Brüdern und Brüders Kindern und ihren nächst-
gesessenen Freunden männlichen Stammes. Plenior
 quoque disponendi facultas vasallo concessa, ita ut,
 si agnati adhuc supersint, ad extraneum etiam dispo-
 sitione vel inter vivos vel mortis causa feudum trans-
 ferre possit; ipso autem sine filiis intestato decedente
 dimidia pars feudi vel pretii illius filix, aut hac non
 existente, sorori cedat; prout videre est ex statuto à
 Nobilibus hujus Ducatus Anno 1513. condito. Schick-
 fuf. *Chron. Siles. Lib. III. C. 28. p. 431. 439. seqq.* conf. Dn.
 Stryk. *Tr. de Succ. ab int. D. III. C. 2. §. 19. seq. ubi pr. ejud.*
 Ejusdem ferme tenoris sunt feuda Ducatus Olsnen-
 sis, quæ etiam pleno jure à Vasallis possidentur, quod
 de vasallis Ducatus Monsterbergensis etiam asseri
 potest. De qualitate bonorum apud Ratisborieses,
 Oppolienfes & Teschinenses jam supra §. 4. dictum
 fuit

fuit, & latius singula ex ipsorum Ducatum privile-
giis deduci possent, ni brevitatis studium nos avoca-
ret, qui sectione sequenti de feudorum apud Schwid-
nicenses & Jaurovienes natura expressa opera age-
re constituimus. Interea conferri possunt Schickfus.
in Chron. Siles. & Weingarren in Fasc. Jur. div.

§. X. Quæ cum ita se habeant, fundamento suo *Inde præsu-
muntur in
dubio impro-
pria.*
non destituitur sententia illa, feuda Silesiæ in dubio
potius statuenda esse impropria seu obliqua, quam
propria seu recta. Nec obstat quod de jure commu-
ni contraria recepta sit opinio, & feudum in dubio
rectum seu proprium præsumatur, quia naturalia feudorum
semper inesse creduntur. Dn. Stryk. *Exam.
Jur. feud. Cap. III. q. 6.* Neque enim illa juris commu-
nis præsumtio tam firmo nititur talo, ut ubi contra-
rium certioribus argumentis evinci potest, non eli-
datur. Impropriam vero illam qualitatem non tan-
tum in genere consuetudines Silesiæ feudales, sed &
in specie singulorum Ducatum constitutiones &
privilegia arguunt, ex quibus in casu præenti potius
formanda est præsumtio, quam ex jure communi,
quod deficientibus moribus regionis demum atten-
dendum est. *Mev. Consil. posthum. 44. n. 19.* & quamvis
feuda illa Silesiæ non quoad singulos Ducatus sint
uniformia & per omnia sibi respondeant; id tamen
certum est, in omnibus aliquid deprehendi, quod ad
pristinam naturam allodiam aliquo modo accedit.
Ipsa etiam naturalia, quæ alias feudum proprium ab
improprio distinguunt, nihil aliud sunt, quam quali-
tates ab una alterave gente introductæ & feudi es-
sentiam non constituunt; Inde per pacta & mores
provinciarum facile mutari & abesse possunt. Anton.

Disp.

Disp. feud. 1. tb. 7. lit. d. Idque quoad Silesiam nostram experientia etiam docet.

*Schickfusius
notatur.*

§. XI. Sed Schickfusio non æque subscribere possumus qui in *Chron. Silesi.* L. III. C. 25. p. 303. nec non in tractatu suo inedito *de Consuetudinibus Silesiæ feudalibus* defendit, in Silesia fundum non præsumi allodiale sed feudalem. Quippe hoc non tantum rationi juris feudalis communis a. 2. F. 26. §. *inter Filiam.* è diametro repugnat, sed etiam cum jure Saxonico hæctenus in Silesia recepto *L. N. Lib. 2. art. 43.* non convenit. Carpz. *P. I. C. 27. d. 7.* immo §§. præcedentibus, ut puto, satis clare demonstravimus, antiquissimis temporibus bona Silesiæ magis allodialia quam feudalia fuisse; & quamvis eorum qualitas ex postfacto mutata fuerit, Schickfusius tamen universalem horum bonorum metamorphosin vix ac ne vix quidem probare poterit, cum multa bona Nobilium in Ducatu Glogoviensi & alibi pristina jura hæreditaria hodiernum retineant, & in plerisque Silesiæ superioris Ducatibus levia vel pene dixerim nulla feudorum reperiantur vestigia. Rebus igitur sic stantibus etiam in Silesia pro alodio præsumtio capienda, nec à Juris Saxonici vel communis dispositione ideo recedendum erit. Sed ita sentire placuit Viro, de re patria alias non male merito, qui cum Fisci regii Procurator esset, officii sui esse duxit, doctrinas & hypotheses muneris, cui præerat, etiam conformare & inde in allegatis tractatibus onus probandi libertatem & edendi titulum possessionis in possessores rejicere, à quo tamen alias immunes sunt. Dn. Stryk. *Exam. Jur. Feud. C. 2. q. 7.* conf. Carpz. *P. I. C. 27. d. 9.* ne forte ita deficeret occasio, qua sibi & Cameræ prospicere, possessoribusque bonorum quæstionem

tionem movere possit. Interea hæc & multa alia prohibuerunt quo minus tractatus ille MSrus publicæ exponeretur luci; circa quem autorem etiam id adhuc notandum, quod non semper ea, qua decet fide, diplomata et monumenta Silesiæ referat, uti vel constare potest ex causa der Herren Præbendaten zu Bihlau/ contra die secularische Herrschaft Tirpis im Bregischen Fürstenthumb und Strehlischen Weichbilde/ ubi literæ fundationis, à Schickfusio in Chron. Siles. L. III. C. 1. p. 5. seqq. prolata, valde manca non respondebant avthentico in Aula Cæsarea Anno 1689. exhibito.

§. XII. Status etiam eorum, qui hæctenus bona *Vasalli sumi.* hæreditario jure possederant, per superinductam *simul subditæ* obligationem vasalliticam non mutatus fuit, sed nihilominus subditi mansere, quamvis vasalli fierent. Inde in Silesia specialem fidelitatem per vasallagium non promittunt, sed illa sub juramento subjectionis continetur. Jurant igitur, getreu/gewöhr/gehorsam und unterthänig zu seyn / und daß sie sich in aller wege so verhalten wollen / wie einen rechten gehorsamen / treuen Unterthan und Vasallen oblieget und gebühret. Quemadmodum hæc verba expressa repèriuntur in formula homagii, à vasallis Ducatum Schwidnicensis & Jauroviensis præstandi; à quo multum differt vasallagium in specie sic dictum, ubi vasalli qua tales tantum jurant: getreu/hold und gewärtig zu seyn. Sächsisch. Lehn-Recht. Cap. 3. 2. F. 6. §. 1. Dn. Stryk. Exam. Jur. feud. C. 13. q. 10. Dn. Schilter. Comment. ad Jus feud. Alem. p. 64. seqq. Ex quo etiam venit, quod mortuo Domino directo, Rege Bohemiæ, homagium vel vasallagium à singulis non in specie succes-

fori præstetur, sed illud unter der allgemeinen Landeshuldigung comprehendatur; quod in multis aliis Germaniæ territoriiis etiam ita se habet. conf. Formulas Homag. in Dn. Præsid. *Exam. Jur. feud. in Append.*

*De Servitiis
equestribus.*

§. XIII. Hoc amplius observandum est, cum alias servitorum præstationes sint actus feudis proprii, ita ut ad naturalia feudorum referantur & feudum constitutum esse demonstrent. Rosenthal. *de Feudis Cap. 12. Concil. 14. n. 29.* hoc tamen maxime fallere in Silesia. Non enim tantum feuda in nostris terris huic oneri sunt obnoxia, sed etiam bona allodialia. Die Ritter-Dienste werden so wohl von Erb und eigen als von Lehn-Gütern geleistet. Quemadmodum hoc testatur Nicolaus Henelius, JCrus præclarus & domesticus in *sua Silesiographia p. 77.* Clarius illud adhuc apparet ex evolutione der Rechte und Landes-Ordnung des Fürstenthums Teschen de Ao. 1592. quæ reperitur apud Weingarten *P. II. fol. 309.* Item ex ordinatione terrestri Ducatum Oppolienfis & Ratisborensis apud eundem *loc. cit. fol. 228.* in quibus Ducatibus Nobiles prædia sua jure hæreditario possident, nihilominus tamen ad servitia tenentur equestria. Idem dicendum de illis bonis quæ in Ducatu Glogoviensi secundum Jus Poloniense hæreditarium, quod vulgo *Zauda* dicitur, æstimantur; de quibus videatur Johannis Alberti Regis Poloniæ *Privilegium de Ao. 1493. §. 10. & 13.* nec non *Herzogs Sigismundi Privilegium über des Fürstenthums Manngericht de Ao. 1505. Cap. XII. §. 26.* Weingart. *P. II. fol. 74. & 86.* Conf. *Königs Ferdinandi I. Anordnung wegen der Ritter-Dienste im Glogauischen Fürstenthumb de Anno 1550.* apud Weingart. *loc. cit. fol. 12. seq.* Rationem hujus rei

rei si desideras, eam vix aliunde peti posse existimo, quam quod servitiorum equestrium præstatio jam in usu fuerit ante introducta feuda, & quamvis post eorum introductionem certus modus sit definitus, uti ex loco, quem supra §. 6. adduximus, constat, eo ipso tamen reliqua bonæ, quæ pristinam naturam servabant, ab obligatione illa serviendi non sunt exempta.

CAP. II.

DE JURE, QUO FEUDA SILESIÆ
ÆSTIMANTUR.

§. I.

PERSpectis jam primis originibus nec non natura & qualitatibus feudorum Silesiæ, non absque ratione de jure, quo illa æstimantur & normativa controversiarum feudalium quædam adjici adhuc poterunt. Tenuia feudorum in Silesia initia, eaque successive introducta fuisse supra assertum est; ex quo vix aliud jus primis temporibus obtinuisse credo, quam conventionale; scilicet pacta, inter dominum & novum vasallum in investitura conventa, legem faciebant circa feudum, donec ex pluribus pactis similibus forte consuetudo vim juris habens proveniret; quemadmodum de jure feudali in genere asserit Dn. Strykius *in Exam. Jur. Feud. C. 1. in gen. n. 3.* Hinc etiam est, quod adhuc hodie tum in ordinationibus provincialibus tum etiam in aliis casibus semper provocetur auf das alte Herkommen/was hergebracht/und wie es vor alters gehalten worden/quæ quidem consuetudines & conventiones feudales an statim ea ætate literis fuerint mandata, non sine ratio-

ne dubito. Vix enim in Silesia ullum diploma aut documentum (si exceperis quasdam Ecclesiarum fundationes) ante Sec. XII. confectum produci potest, à quo demum tempore ad conservandam certiorum rerum gestarum memoriam in scripturam acta publica redegerunt. Indigitatur modus hic noviter receptus in antiquissimis documentis, quorum hæc communiter leguntur primordia: *Sapientum sagax provi- sio futuris volens periculis obviare, persuasit gesta hominum, ne simul lapsu temporis labantur, viva voce testium ac scri- pturæ adminiculo perennare.* Vel Germanice: *Alle Händ- del / die die Länge sollen bestehen / die werden mit Zeugniß der Briefe bekräftiget.* Et quæ sunt plures aliæ similes formulæ in diplomatibus occurrentes. Lingua autem latina tum in aliis negotiis tum etiam in investituris potissimum usos fuisse docent multæ investiturarum formulæ, adductæ à Schifordeghero in Tractatibus *de Vet. & novo Jure Silesiæ & de Jurisd. que olim fuit in Silesia*; donec à tempore Caroli IV. Imperatoris stylus Germanicus in curias & judicia Silesiæ etiam introduceretur. Schickfus. *Chron. Siles. L. I. C. 30. p. 76.* quod summus Vir Hermannus Conringius de Germania etiam testatur in *Tr. de Orig. Jur. Germ. Cap. 27.*

Postea jus Sa- xonicum feu- dale introdu- ctum.

§. II. Qualiacunque vero hæc jura vel consue- tudines fuerint, à moribus & institutis Germanorum haud aliena fuisse, eo facilius prætumi potest, quo cer- tius est, ipsos Germanos in Silesia primam feudis con- stituendis dedisse ansam, Principesque novis his in- colis domestico jure uti permisisse. cont. Conring. *de Orig. Jur. Germ. Cap. 31. p. 191. seqq.* Numero vasallo- rum, feudorumque deinde aucto, cum autoritas juris pristi-

pristini Poloniensis magis magisque vilesceret, Boleslaum I. Ducem Silesiæ Schwidnicensem jus feudale Germanicum (das Deutsche Lehnrecht) introduxisse docet Schickfus *Chron. Siles. L. 3. C. 25. p. 302.* Lucæ Schleg. *Denkw. P. IV. C. 9. p. 1252. & P. VI. p. 1914. seqq.* An solenni constitutione hæc introductio facta fuerit, nobis certo non liquet; neque enim ullum hac de re Boleslai diploma superest, sed quod hic asseruit Schickfusius, nititur potius continua patrum traditione, quam alio certo testimonio; utique tamen expressa sanctione hoc contingere potuit, cum etiam reliquum jus Germanicum, quod Magdeburgense in antiquis documentis communiter dicitur, ita introductum fuerit. Quid autem hoc jure feudali Germanico veniat, jus Alemannicum, an Saxonicum, non magno labore conjici potest. Scilicet cum Silesiis eo tempore præcipue cum finitima Germania, quæ his legibus utebatur, intercederent commercia, Principesque etiam civitatibus jura Saxonica constituerent (uti de civitate Vratislaviensi testatur Henel. *Breslograph. p. 37.* & de Schwidnicensi Schifordegh. *de Vet. & novo Jure Siles. qu. 5.*) dubio procul jus Saxonicum feudale fuit. Ipse Conringius hoc innuit in *Tr. de Orig. Jur. Germ. C. XXX. p. 185.* Ubi dicit sub initium sequentis seculi (scil. XIV.) jam in Bohemiam ac Poloniam hoc jus commigrasse & consequenter etiam in Silesiam; quod amplius indicat titulus præfixus juri feudali Saxonico latine concepto, quod ex antiquo codice Melchior Goldastus inferuit suis *Constitutionibus & LL. Imperii p. 192.* qui ita se habet: *Jus feudale, sicut apud Saxones, Bobemos, Brandenburgicos, Holfatos seu Danos, SILESIOS, Borussia, Livonos, Lituanos, Russos &c. adhuc reperitur.* Et quod no-

bis omne dubium eximit, est, quod sub jure Teutonico, sive illud sit civile sive feudale, semper intelligatur jus Saxonicum, quando ejus in antiquis Silesiæ & Poloniæ monumentis & diplomatibus injicitur mentio; quemadmodum hoc constare potest ex locis à Conringio *allegato Tr. adductis* conf. Hartknoch. *de Rep. Pol. Lib. II. C. II. §. 5.* Jus feudale Alemannicum autem hic minime subintelligitur, quippe quod in terris Regni Germanici immediatis sc. Germania superiore & quæ Vicariatus ad Rhenum subjectæ erant, tantum obtinuit teste Dn. Schiltero *Comment. Jur. feud. Alem. in Supplem. p. 409.* Conf. Ill. Dn. Cocceji *Jurispr. publ. C. XXIII. §. 5. seq. p. 388.* quarum Provinciarum leges & consuetudines Silesiæ minus cognitæ erant, nisi quatenus Saxonice forte responderent. Videatur *Spec. Suev. Cap. 393.*

*De Autoritate
Juris Sax.
Feud. in Si-
lesia.*

§. III. Est ergo jus Saxonicum feudale commune, quod in Silesia circa feuda receptum. conf. Dn. Schilt. *Comm. ad Jus feud. Alem. p. 546. seq. §. 4.* & comprehenditur, quoties leges patriæ allegant *das Ländliche Sachsen-Recht.* Non tamen simpliciter & indistincte secundum illud pronuciare oportet; quippe Henelio teste in *Otio Vratislav. p. 413.* Silesia jure Saxonico non vi obligationis sed ut jure assumto utitur. Quamvis enim laudatus Boleslaus I. jus Saxonicum feudale introduxerit, eo ipso tamen non prohibuit, quo minus à successoribus specialiora jura constituerentur, aut per mores contrarios eidem addi vel detrahi aliquid posset; perinde ac receptio juris Romani statuum imperii potestatem legislatoriam non ita restrinxit, quominus statuta particularia
in

in suis territoriis contra jus commune adhuc con-
dere possent. Videatur Excellentissimi Dn. Thoma-
sii *Disp. de Statuum Imperii Potestate legislatoria contra
Jus commune*. Merito igitur ordinationes, privilegia
& consuetudines cujuscunque Ducatus ante omnia
in causarum feudalium controversiis attendi debent,
Dn. Stryk. *Exam. Jur. feud. Cap. 1. q. 23.* antequam ex ju-
re feudali Saxonico petatur decisio; secundum vul-
gatum illud: *Willkühr bricht Stadt-Recht/ Stadt-
Recht bricht Land-Recht/ Land-Recht bricht Käyser-
Recht/* quæ regula ipsi juri Saxonico non displicet.
Conf. *Weichbild art. 24. in fine* Carpz. *P. II. C. 14. d. 25.
n. 5.* Cujus juris auctoritatem potissimum ex usu de-
pendere etiam apud Silesios, satis accurate monstrat
Schifordegher. *in Tr. de Vet. & nov. Jure Silesi- q. 7.* si-
quidem non omnia, quæ ibi habentur, moribus no-
stris conveniunt, neque etiam ubique terrarum ead-
em ejus est auctoritas. In Silesia enim superiori exi-
guum ejus esse usum indicat Schiford. *cit. Tr. q. 3. in fin.
conf. Weingart. Fasc. Jur. div. L. I. P. 1. p. 33.* Indeque
sæpius ejus receptio in casu præsentis docenda prius
est, quam ex eo decidatur. Cæterum de Principum
Silesiæ potestate legislativa confer eruditissimam
Differtationem Dn. Mihlichii, Ducatum nostrorum
Advocati jurati *ad Bolconis II. Constitutionem de Succ. ab
int. S. I. C. II.*

§. IV. Quid vero de jure feudali Longobardico, *De Jure feu-
quod juris feudalis communis nomine alias venit, dali Longo-
dicendum? annon & hoc in Silesia usum præstabit? bardico.*
Si quod videretur dicendum est, exiguum valde aucto-
ritatem apud nos ipsi tribui posse puto, sive quod
illud in ipsa Germania tunc demum (scil. Sec. XV.)
inno-

innotesceret, Conring. *de Orig. Jur. Germ. C. 32. p. 205.* cum jam Silesiæ per jus feudale Saxonicum prospectum esset, sive quod ipsa Silesia juribus pristinis tenaciter semper inhæserit, neglectis extraneis. Constat illud ex querela illa statuum Ducatus Schwidnicensis & Jauroviensis quæ reperire est in der Käyferlichen *Confirmation Rudolphi II. der Vergleichung des Zwölffer Rechts / auch der Supplication und Revision halben de Anno 1601. §. Obwohl vor vielen langen Jahren.* Weingart. *P. II. p. 281.* Quinimo quia jure communi feudali hæreditaria feuda, qualia pleraque apud Silesios esse supra diximus, maximam partem ignorantur. Dn. Stryk. *Disp. de Feud. Pomer. C. I. §. 2. n. 1.* vel ex hoc fundamento aliquis ejus usus vix erit. In tantum ramen admitti posset, ut quemadmodum jus Romanum in Silesia in subsidium allegatur, Henel. *Silesiograph. p. 102. seq.* ita eidem quoque locus sit, quoties ex investiturarum pactis causa decidi nequit & jura statutaria, Saxonicaque deficiunt. Idque quoad nostros Ducatus eò minus dubii habet, postquam Augustissimus, Imperator LEOPOLDUS Viennæ Anno 1660. d. 15. Decembr. an das Königl. Oberamts-Collegium wegen des Mann- oder Land-Rechts der Fürstenthümer Schweidnitz und Jauer rescriptum dedit, ubi inter alia denen Advocaten die lateinische Sprache zugesprochen / und leges zu allegiren zugelassen wird. Conf. Die Landes-Ordnung des Fürstenthums Sagan de Anno 1655. art. X. Weingart. *P. II. fol. 418.* Dn. Schilt. *ad Jus feud. Alem. p. 470.*

De Il. Imperii.

§. V. Multo minus quæ in constitutionibus Imperii Romano-Germanici de feudis fanciuntur, ad Sile-

307

Silesiam pertinebunt. Rex enim Bohemiæ tanquam Princeps Slavici juris, seu qui jus civitatis Germanicæ non habet, in comitiis Imperii, ubi de legibus con-
 tendis agitur, non comparet. Ill. Coccejus *Jur. publ. Prud. Cap. III. §. 66. p. 7.* quo ipso neque in leges illas consentit, neque Provincias suas iis vult esse obnoxias. Vid. *Rec. Imp. de Anno 1551. §. 53. seqq.* Dn. Schwed. *Introd. ad Jus publ. Part. spec. Sect. II. Cap. V. §. 4. p. 624.* Silesia autem Provincia est, Boëmiæ inserta, & nulla cum Imperio ipsi in specie res est. Conf. Henel. *Silesiogr. ab. p. 83. seqq.* Inde valde impertinens fore credo, si quis in Silesia tanquam legem allegaret Reces-
 sum Imperii.

§. VI. Præprimis in casibus dubiis illud quod ^{Littere inve-}
 inter dominum & vasallum actum est, hoc est, tenor ^{siturarum}
 investituræ & quidem primæ inspiciendus erit. Struv. ^{potissimum}
Synt. Jur. feud. C. I. th. II. videatur die Instruction we- ^{attendenda.}
gen Untersuchung der Schlessischen Lehn und andere
Sachen betreffend apud Weingart. *in Fascic. Jur. did.*
P. II. p. 305. seqq. ubi gloriosissimæ recordationis Im-
 perator Rudolphus II. §. wenn denn. Commissarios
 ad cognoscendam rem feudalem apud Silesios dele-
 gatos ante omnia attendere jubet: *Ob der Tenor pri-*
me investiture allemahl richtig beobachtet worden.
 Quanta autem veteres investiturarum formulæ la-
 borent difficultate & obscuritate, constare potest vel
 exiis, quæ Schickfus. *in Chron. Siles. L. III. C. 25.* habet.
 Scilicet in illis sæpius ne quidem mentio occurrit ver-
 bi alicujus feudalis, ut peritissimi Jcti hæsitaverint
 in pronunciando, an bona quæstionis essent *Lehn*
oder Erb und eigen. Præcipue clausula illa: *Cum omni*

D *Jure*

Jure & Dominio: mirum in modum eos exercuit, ita ut valde inter se dissentirent, Jcti Wittebergentes & Viadrini, bona sub tali clausula concessa feuda essent in Aula Cæsarea; Schickfus *alleg. loco*: Schifordegheus autem in *Tr. de Jurisd. quæ olim fuit in Silesia q. 5.* neutrum hac clausula indigitari, sed jurisdictionem superiorem & inferiorem ita concessam fuisse à Ducibus, erudite demonstravit; laudato tamen Imperatori contrarium placuit, qui noluit intelligi sub hac formula die *Ober- und Untergerichte. conf. alleg. Instruction s. So werden wir auch berichtet.* Qualitatem hanc feudalem ideo primis investituris non tam accurate insertam fuisse puto, quod bona illa ex pristino jure allodiali pleraque retinerent, etiamsi vassallis novis tanquam beneficia concederentur; quæ cum postea in intermediis investituris distinctius fuerit expressa, ex sequentibus primam non immerito declarare licet. *conf. Struv. cit. loc. n. 3. in fine.* Adeoque non diffitendum est, præsumptioni, quam Schickfusius in genere format, aliquando fuisse locum. Hodie in ejusmodi controversiis ad Cancellariam feudalem regulariter provocatur, ut ibi libri feudales *Lehn-Register* evolvantur; qui cum singulorum bonorum investituras & qualitates satis accurate contineant, & adhæc publica fide sustineantur, merito certissimam suppeditant decisionem. Et hæc de feudis Silesiæ in genere dixisse sufficiat.

SECT.

❧ (27) ❧

SECT. II. SPECIALIS
CAP. I.

DE NATURA ET DIVISIONE FEUDORUM IN DUCATIBUS SILESIAE SCHWIDNICENSI ET JAUROVIENSI.

§. I.

Hactenus de re feudali apud Silesios in gene-
re quaedam praemissa sunt, nunc ordinis ra-
tio quem elegimus ad propositum propius
nos defert. Ante omnia vero dicendum cur

conjunctim horum duorum Ducatum Schwidnicensis & Jauroviensis semper hic fiat mentio. Scilicet cum Ducatus hi per nuptias Caroli IV. Imperatoris, cum Anna Henrici Ducis Javoriensis filia, mortuo patruo Bolcone II. Duce Schwidnicensi, Bohemiae accederent, uti supra s. I. C. I. §. 3. dictum fuit, Anna Augusta clementissime constituit, Ducatus quos haereditario jure acquisiverat, nullo tempore separandos esse, vel uti verba hujus constitutionis se habent: *Das wir in keinen Zeiten gestatten oder verhängen wollen/ daß die obgenandten Fürstenthümer / Lande und Zugehörung gesondert und getheilet werden/ sondern wir wollen/ meinen und geloben dieselben Fürstenthümer und Lande ewiglich zu behalten.* Weingart. P. II. fol. 269. seqq. ex ea forte ratione, quae in sequentibus simul subjungitur, quod filius primogenitus Regis Bohemiae amplissimarum harum terrarum ita conjunctarum Dux & Dominus esse debeat: *Der Aelteste aus unsern Söhnen soll allein dieselbigen Lande erben und besitzen.* Perinde ac in Gallia primogenitus Regis Delphinatus & apud

D 2

Anglos

308.

Anglos Walliæ Princeps est. Dn. Becmann in *Synt. Dignit. Diff. III. C. 4.* ex quo forte venit, quod à Ferdinando II. Imperatore filio Ferdinando III. Ducatus hi collati fuerint, uti notat *Friedrich Lichtenstern in der Schlesiſchen Fürſten-Crone p. 369.* & ab hoc iterum Ferdinando IV. Idem in *Schlesiſchen Denkwürdigkeiten p. 186.* qui tamen in eo fallitur, quod ab hoc demum tempore hanc conſuetudinem derivare velit. Privilegium hoc Annæ Auguſtæ non tantum Auguſtiſſimus Maritus Carolus IV. ejuſque filius Wenceslaus Anno 1369. confirmarunt, ſed & omnes reliqui ſucceſſores ratam habuere illam unionem, quæ in hunc uſque diem ſubſiſtit, & ut porro in commune patriæ bonum feliciter ſubſiſtat, optabunt omnes boni. Unitis ita Ducatibus ex conſeſſione Caroli IV. Imperatoris de Anno 1369. Weingart. *P. II. fol. 262. ſeq.* nonniſi unus præeſt Capitaneus, (cum alias plerique reliqui Ducatus peculiarem habeant directorem. Henel. *Sileſiograph. p. 92.*) privilegia ut plurimum competunt æqualia & quod in uno obtinet, tantum non quoad alterum etiam aſſeri poteſt; ſc. quod concernit ſtatus provinciales, remque feudalem: civitates enim inter ſe diverſa habent ſtatutaria jura, quæ huc non pertinent.

*Sunt Feudalia
mere hereditaria.*

§. II. Jam quæ de feudis Sileſiæ in genere ſupra aſſerimus, optime applicari poſſunt iis, de quibus in ſpecie præſentem ſuſcipimus tractationem. Sunt enim valde impropria & à communi feudorum natura ita degenerant, ut Schifordegh. in *Tr. de Vet. Jurid. quæ olim fuit in Sileſia quaſt. VI. in fine* ſtatuerent non dubitet: in Ducatibus Schwidnicenſi & Jauravienſi pau-

„paucissima feuda possidere Nobiles, cum potius pa-
 „gi & villæ omniaque bona nobilium ad instar patri-
 „moniorum essent redacta; quæ si paulo altius per-
 pendere placet, statim apparet, ad quam classẽ no-
 fra referenda sint; scilicet ad feuda mere hæredita-
 ria *eigenthümliche Rehn-Güter/Erblehne*. Cumque
 in sequentibus ad hanc feudorum speciem nostra
 examinare propositum sit, è re erit præmittere, quid
 nobis hoc loco feudum mere hæreditarium signifi-
 cet. Mirum enim in modum hic variant Dd, quorum
 inventum proprie est, divisio feudi in hæreditarium
 & ex pacto & providentia. conf. Struv. *Synt. Jur. Feud.*
C. 4. §. 11. Est ergo nobis feudum improprium ratio-
 ne transmissionis tale pro se, hæredibusque quibus-
 cunque concessum. conf. Dn. Stryk. *Exam. Jur. feud.*
C. IV. q. 45.

§. III. Hanc definitionem optime convenire feu-
 dis nostris patet ex eo, quod possessoribus eorum non
 tantum inter vivos libera semper competat disponendi
 facultas, sed etiam per ultimam voluntatem ad quem-
 cunque licet extraneus fuerit, illa transferri possint;
 immo fœminæ etiam ad successionem admittantur;
 & quæ sunt plura alia jura, quibus horum Ducatu-
 um vasalli gaudent vi privilegiorum Vladislai & Ru-
 dolphi II. immortalis memoriæ Principum, quorum
 specialem evolutionem sequentibus capitibus re-
 servamus. Sufficit in præsentiarum probasse, qua-
 litates illas feudi mere hæreditarii potiores, prout
 à Dd. designantur, in feudis nostris extare. conf.
 Ludw. *Tr. feud. p. m. l. 20. seqq.* Struv. *Synt. Jur. feud. C.*
4. §. 13. Nec obstat, quod præterea moribus & statutis
 nostris quædam singularia adhuc superinducta fue-
 rint,

runt: omnis enim feudi hæreditarii, qualitas, quomodo cunque ea se habeat, regulariter determinanda est ex pactis & moribus regionum, cum jure feudali neque communi neque Saxonico de eo aliquid dispositum legatur.

Manent tamen vera feuda.

§. IV. Sed rebus ita stantibus ablit, ut bonis his plane allodiam naturam attribuamus, aut possessores ab obligatione feudali absolvamus. Omnino enim adhuc feuda manent, quod vel appellatio eorum docet; vocantur enim semper in privilegiis & constitutionibus provincialibus **Ritter und Lehns-Güter** quamvis sint valde degenerantia; quæ quoad successionem & alienationem tantum singulare jus habent, in reliquis vero feudalem qualitatem retinent *a. 2. F. 48. conf. Struv. Obs. feud. de Feudo heredit. p. 59. videatur Dn. Stryk. Exam. Jur. Feud. C. 4. q. 46. nam feudum in uno improprium, quoad reliqua tamen proprium esse non desinit. Anton. Disp. I. th. 7. lit. e.* Qualis sententia de feudis Silesiæ in genere etiam placuit summo judicio appellationum Pragensi in **dem Guttachten wegen Lehn = Sachen in Schlesien de Anno 1575. conf. Weingart. Easc. Jur. div. P. II. p. 394. seq.** Idque clarius adhuc indicat clausula illa reservatoria, concessionibus & privilegiis nostrorum Ducarum subjungi solita: **Doch Uns an unsern Königl. chen und Landes. Fürstlichen Regalien, Lehn / Diensten und Pflichten ohne Nachtheil und Schaden; das erinnern wir ernstlich.** Quæ literis investiturarum communiter etiam annectitur. **Unsers Herren Königl. ges Lehen / Diensten / Rechten und Gerechtigkeiten ganz unschädlichen.** Inde vassallis nostris necessitas renovandi investituram neutiquam remissa est & quin

quin ob feloniam feudo privari possint, nullus dubito.

§. V. Non tamen unius ejusdemque generis sunt singula horum Ducatum feuda, sed diversæ eorum, dividique possunt in majora & inferiora seu minora; quæ distinctio fere convenire videtur cum ea, quando Dd. feudum in nobile & ignobile seu plebejum dividunt. Occurrit ea in ipsis harum terrarum privilegiis, cum ibi semper diversus sermo sit *von Ritter & Sizen / Ritter und Lehn-Gütern & Lehen / Lehnshafften*; quæ ultima forte inferiora seu plebeja denotant. In eo vero feuda illa majora vel si mavis, nobilia potissimum à reliquis se distinguunt, quod eorundem possessio non quidem nobilitatem personalem tribuat, attamen statuum jus in possessorem derivet, quin imo singularia jura etiam plerumque annexa habeat e.g. jus venandi, jurisdictionem. Vasalli quoque investituram impetrantes, vel renovantes, præter sportulas ordinarias nullum solvunt laudemium Cancellariæ, digniorique semper habentur loco, ita ut pristinis temporibus non nisi Nobilis ea possidere potuerit, de quo cap. seq. dicendum erit.

§. VI. Ab his multum differunt feuda, quæ dixerim inferiora seu plebeja, proprie autem in his Ducatibus vocantur *Königliche Lehn-Güter* / forse quod olim Principes & Reges prædia illa certis personis concederent, sub onere præstandi laudemii. Quibus non dissimiles sunt *Agri Fiscalini* veterum Germanorum, quæ hodie *Christliche Hoff-Güter* vocantur, de quibus agit Joach. Vadianus in *Epistola ad Bullingerum de Obscuris Alemannicorum verborum significatio*.

cationibus quæ habetur apud Goldast. *Rev. Alem. Tom. 2. p. 59.* conf. Dn. Schilt. *Diss. de Bonis laudemialibus annexa Comment. ad Jus feud. Alem.* Quod nostra attinet, quoad investituram à reliquis feudis majoribus non recedunt, quippe etiam ab Illustrissimo horum Ducatum Capitaneo nomine Regis Bohemiæ conferuntur, sed qui eam impetrant, præter sportulas illas ordinarias centesimam partem pretii loco laudemii zur **Lehnwar** Regi Bohemiæ, tanquam Domino directo, nec non ipsi Capitaneo certam adhuc summam **die zehnde Marc des Kauffgeldes** præstare tenentur, quod in feudis plebejis communiter ita se habere asserit Wehnet *Obs. pract. Voce Handlohn.* Cæterum talis Vassallus jus staruum non consequitur, neque ipsis his feudis facile adhærent jura alia regalia. Inde ad comparandam horum feudorum possessionem quilibet aspirare potest, sive sit civis sive rusticus quamvis alias jure possidendi feuda nobilia non gaudet. Habent etiam eorundem possessores liberum disponendi jus & quovis modo & tempore ea alienare possint. Neque investituræ renovatio apud eos necessaria est, nisi respectu novi possessoris, ad quem per alienationem transfertur, **wenn er sich das Lehn verreichen läst** / quo casu laudemium etiam præstat, non vero si per successione[m] ab intestato ad hæredes feudum tale devolvatur. Laudemium enim regulariter solvitur tantum pro feudo noviter acquirendo; in successione vero nihil novi acquiritur, sed acquisitum tantum transmittitur. *Struv. Syst. Jur. Feud. Cap. X. §. 13. n. 3.*

De Scultetiis hæreditariis. §. VII. Feudi aliquam speciem, sed plebeji apud nos etiam constituunt Scultetiæ hæreditariæ **die Erbschölze**

Schölscheren/ quæ sunt bona pagana, quibus officium sculteti tanquam fundi qualitas adhæret, ita ut ad quemcunque possessorem fundi illius transferatur. Conditio vero horum scultetorum & scultetiarum ex pristinis temporibus deducenda est. Quippe Advocatus provincialis, qui nomine Regis vel Principis olim in villis, jurisdictionem exercebat, constuebat in singulis pagis suum vicarium & ministrum, ut ibi iudex rusticanus esset, qui *Scultetus* dicebatur Germanice *Schultheß*/ quod officium cum ex postfacto, uti ipsa Advocatia provincialis (*Landvogtey*) hæreditarium fieret; vel à Domino villæ vel etiam ab Advocato provinciali certa prædia sunt adjecta, quæ una cum officio ad hæredes transmitti poterant, eaque appellata *Erbshölscheren/ Erb- Gerichte*. Quæ consuetudo moribus Saxonix non fuit incognita, videatur *R. N. Lib. 1. art. 53. 56. ibique glossam. Weichbild art. 13. in glossa item Lehn R. art. 60. in glossa. conf. Coler. de Proc. execut. P. 2. C. 1. n. III. seqq. Brummeri Disp. de Scabinis*. Hodie quidem officium Advocati provincialis desit, supersunt tamen in nostris præprimis Ducatibus plures ejusmodi scultetix hæreditariæ, quas ad feuda plebeja *gemeine Lehn* refert civis noster Schifordegherus in *Tr. de Jurisd. que olim fuit in Silesia q. 5. & 6.* quem hoc loco potissimum sequimur; difficile vero est horum bonorum qualitatem in universum accurate determinare, cum non omnes scultetix eandem habeant formam. Quædam enim ad feudum proxime accedunt, ita ut possessores iisdem instar reliquorum vassallorum investiantur, & ad servitia certa militaria præstanda sint

E

obli-

obligati; quædam vero bona emphytevtica esse videntur, & canonis annui præstationem saltem requirunt. Illud certum est, possessores talia bona regulariter recognoscere à Domino villæ, cui etiam interveniente alienatione, quæ ipsis libera est, laudemium certum solvunt, & à quo postea novi possessores investuntur. Officium tamen Sculteti hodie non semper bonis his adhæret, quamvis nomen scultetiarum hæreditariarum adhuc retineant, sed alia persona constitui solet, quæ in pago apud rusticos munere illo fungatur. Id quod præsertim contingit, si possessores ex equestri vel honoratiorum civium ordine sint, alibique degant. Operæ pretium esset, scultetias illas paulo accuratius examinare secundum statum tam pristinum quam hodiernum; & occasionem inquirendi satis amplam dedit laudarus noster Civis *allegato loco*; sed majorem rerum patriarum notitiam hoc præsupponit, quam quod à nobis illud digne tractari posset, & nostro scopo etiam tam accurate non convenit iste labor, qui de feudis majoribus hoc loco potius agimus.

*De reliquis
speciebus Feudorum minorum.*

§. VIII. Sunt & adhuc alia bona, de quibus status horum Ducatum tum Clerici tum seculares investituram concedere solent. Gaudet Amplissimus Senatus Schwidnicensis imprimis hoc privilegio quod de certis bonis in Weichbildo nostro fitis nomine Regis Bohemiæ investituram perficiat, idque adhuc hodie obtinere monstravit conterraneus noster Dn. Carissus in *Disp. de Civ. Schwidn. Jure emendi Feuda nob. Disp. II. §. 7.* Ejusmodi tamen feuda (modo talia sint) in numerum majorum referri haud poterunt,

runt, cum eorum possessores jura statuum sibi non simul acquirant. Ipsa quoque hæc bona sæpius magis emphyteutica vel censualia dixeris quam feudalia. Vox enim *Lehn* in his Ducatibus promittitur usurpatur, neque semper denotat feudum aliquod, sed hoc nomine etiam veniunt bona emphyteutica & censualia, de quibus vocabulum investituræ *Belehnung / Lehnbrief* / æque adhibetur ac de feudis ipsis; quorum verborum varia acceptio etiam in juribus Germanicis subinde occurrit. conf. Schilt. *Comm. ad Jus feud. Alem. p. 390. seqq.* Ad quod accedit, ita dictos vassallos (*Lehnsleute*) Dominis directis non tam ad fidem & servitiam quam ad canonem vel censum annuum obligari; indeque bona eorum pro veris feudis haberi vix possunt. *Struv. Syst. Jur. Feud. C. IV. §. 10.*

§. IX. Quoad bona paganica à Nobilibus em- Von aus-
gekauften
Bauer-
Gütern.
tra *ausgekaufte Bauer-Güter* / specialis etiam dispositio obtinet in terris nostris, ex privilegio Rudolphi II. Imperatoris felicissimæ memoriæ de Anno 1587. conf. *Weingart. P. II. p. 378. seq.* ubi constitutum, quod in bona illa paganica uti in feuda ipsa, quibus alias adhærent, secundum Privilegium Divi Vladislai de Anno 1511. (quod infra pluribus explicabimus) successio fieri debeat & consequenter filia cum filii vel reliqui cognati (*Mitverwanten weibliches Geschlechtes*) cum agnatis concurrere nequeant; quod alias in bonis hæreditariis (*in Erb und eigenen Gütern*) contingit. *Im Fall sichs begeben / daß einer von Adel ohne ordentliches Testament verstürbe / und dergleichen ausgekaufte Güter hinter sich verliesse /*
E 2 daß

daß dieselben gleich andern Ritter und Lehngütern sich nach Befag und Inhalts solches *Privilegi*, und nicht anders verfallen sollen. Id ergo hæc constitutio intendit, ne talia bona habeantur pro hæreditariis, vor Erbe sed pro feudalibus vor Lehn / neque filia, quæ extantibus filiis considerantur tanquam hæredes allodiales als Land-Erben / cum iisdem als Lehn-Erben / æquale jus in succedendo præterdere possint. *L. R. Lib. 2. art. 21. in glossa. prope fin.* Contraria decisio reperitur in jure Saxonico post Weichbild sub Tit. So ein Edelmann Bauer-Güter faufft und gebraucht / ob die den Lehn-Gütern einverleibet werden. Struv. *Cent. Dec. feud. Dec. 56.* Zobel. *Differ. Jur. Sax. §. civ. P. II. diff. 46.* cont. Carpz. *P. 3. C. 30. d. 12.* Exæquata vero sunt bona hæc rusticana feudis tantum quoad successionem non vero quoad reliqua jura, ita ut feudalem qualitatem penitus non induant; quod imprimis hodie observatur, ut sine expresso statuum reliquorum consensu bona rustica a dominis emta, & feudis suis adjuncta naturam horum non sortiantur, sed steuris rusticis, juri hospitalitatis, ac vecturæ militaris reliquisque oneribus, à prædiis aliis rusticis præstari solitis obnoxia manent. Vasallus enim hic non ut dominus villæ, sed ut possessor prædii rustici consideratur. Struv. *Synt. Jur. feud. Cap. III. tb. 8. n. 3.*

BenBurf
Lehnen.
§. X. Cum etiam in privilegiis & ordinationibus harum terrarum sæpius mentio fiat *Feudorum castrensum der Burck-Lehne* / de eorum qualitate adhuc dicendum erit. Venerunt autem hoc nomine apud nos olim bona Principum cameralia à Burgo seu castro

castro adjacente ita appellata, quorum administratores ibi residentes *Burggravi* seu Castellani dicebantur. conf. Dn. Coccejus *Ipr. publ. C. 15. n. 25.* Apparet illud ex Divi Rudolphi II. *Kaiserlichen Erb-Brieffe über das Burck-Lehn und Zugehör zum Jauer de Anno 1602.* ubi optimus Patriæ Pater Statibus provincialibus feudum illud burgente vendit als unser eigenthümliches *Cammer-Gutt.* Insignem eorum olim fuisse numerum constat ex recensione illa, quam exhibet Daniel à Czepco in MSto quodam: *Kurzer Begrieff der beyden Fürstenthümer Schwesdnis und Jauer*; nec non ex catalogo *Burggraviorum*, qui reperitur in *König Wenslaw's Beschreibung und Gelübde / die Herzogin Agnesin bey ihrem Recht und Leihgedinge verbleiben zulassen. de Anno 1369.* Hodie horum bonorum conditio valde est immutata, quippe quæ vel ex liberalitate vel necessitate sic urgente alienata, & Nobilibus vel aliis personis in feudum concessa, aut vendita sunt, non obstantibus privilegiis Caroli IV. & Successorum, in quibus de non alienandis castris regis, eorumque pertinentiis expresse cautum erat. Inde evenit, quod in Ducatu Schwidnicensi & Jauraviensi bona cameralia nulla hodiernum supersint, nec facile feudum apud nos apertum fiet, ut ad Dominum directum reverteretur, ob liberam disponendi facultatem, quæ vassallis nostris inter vivos & mortis causa semper competit.

§. XI. Placuit etiam de alio feudorum genere *Bon Ge* aliquid superaddere, quæ in nostris Ducatibus oc-
currunt, & nomine *der Königlischen Geschöffer* veni-
unt. Sunt vero annui census in feudum dati pagis
quibusdam inhærentes, consistentes plerumque in

certa frumenti mensura ex singulis jugeribus annuatim præstanda. Non ignorat ejusmodi feuda, quæ in annuis redditibus consistunt, jus Saxonicum. conf. *Lehn* R. C. 10. ubi species quædam illius allegatur quod *Pfund-Lehn* dicitur. conf. Dn. Schilt. *Jur. Alem. feud. p. 191. seqq.* Wehner. *Voce Schatzung*. Cum enim annui redditus vel census rebus immobilibus annumerentur, feudi constitutio in iis omnino admitti potest. Anton. *Jus feud. Disp. 3. tb. 5. lit. b.* Hos census annuos olim æque ac modo dicta feuda burgensia ad bona Principum cameralia pertinuisse valde probabile est. conf. *Privil. Caroli IV. de Anno 1356.* Weingart. *P. II. fol. 271.* Sed æque ac hæc alienata & in feudum perpetuum concessa sunt, ut adeo hodie inter nostrorum Ducatum feuda recenseantur, & quidem illa quæ supra majora & nobilia diximus. Inde jus tale feudum acquirendi nulli competit nisi qui privilegium comparandi feuda nobilia sibi redemit vel jam alia bona possidet. *Er muß in den Fürstenthümern würcklich belehnet seyn.* Ipsi etiam redditus *Geshösser* / quamvis præstentur à pagis, qui à civitatibus possidentur; quale exemplum occurrit in *den Geshössern zu Waiszenrodaw* (qui pagus in patrimonio civitatis *Schwidnicensis* est, neutiquam tamen vasallo tali cum Magistratu civitateni res est, sed à supremo horum Ducatum præfecto tantum dependet & investitur. *Collectæ* etiam, quæ secundum indicationem his feudis impositam præstandæ sunt, non in ærarium civitatis *in der Stadt Rendt Amt* sed in ærarium Provinciae *in die Landes Cassa* solvuntur.

379

§. XII. Id plane singulare est, quod in his Ducat. *De Feudis*
 tibus quædam reperiantur feuda, cujusmodi alias à quibusdam
 Dd. *Feuda extra curiam* appellantur. Scilicet *Teiche* *extra Curiam*
nau / Taubnis und Diehdorff; quæ à jurisdictione
 Regum Bohemiæ exempta alium extra Silesiam do-
 minum directum agnoscunt: Et primum quidem
Teichenau ab Electore Saxoniz dependet & hactenus
 ad Generosos Dominos de Lucke pertinuit; reliqua
 vero *Diehdorff und Taubnis* ab Illustri Biebersteiniorum
 gente in feudum conferuntur, quæ in Marchia Brandenburgica
 fixam sedem habet, olimque in Lusatia nec non in Silesia
 amplissimas terras tenuit, quibus alios investire solita fuit;
 quod de Dynastia Soraviensi quæ in Lusatia inferiori sita est,
 hodieque ab Illustrissimis Comitibus de Promnitz possidetur
 testatur, Luca in *Schles. Denkwürd. P. 3. C. VII. p. 803.*
 Quæ ratione autem, & quando feuda hæc exempta fuerint,
 non æque constat ac de feudo *Grosburg*, quod in Ducatu
 Vratislaviensi situm est, olimque Episcopatus Lebusiensis
 partem constituit; quem cum Augustissimus Borussorum
 Rex jam teneat, de eo quoque investituram confert.
 conf. *Schifordegh. Tr. de Jurisd. quæ olim fuit in Silesia q. 5. & Dn. de Buckisch
 Observ. Hist. Polit. in Instrum. Pac. O. & M. ad Art. V. in
 Mant. p. 500. seqq.* De nostris silent annales Silesiaci,
 neque in archivis patriæ ulla monumenta prostant, unde
 notitia hujus rei hauriri possit. conf. *Lichtensterns
 Schlesische Fürsten-Krone p. 364. Nafon. Phœnix redi-
 wivus Ducat. Schwidn. & Jaurov. p. 64. seq.*

CAP.

CAP. II.

DE PERSONIS FEUDA ACQUI-
RENTIBUS.

§. I.

*Olim tantum
Nobiles Feu-
dorum capa-
ces erant.*

Quod jure Saxonico communi Lehn = R. C. 2. sta-
tutum: alle die nicht von Ritters = Art sind/ die
sollen Lehnrecht darben/non tantum in nostris
sed plerisque reliquis Silesiæ Ducatibus olim stricte
observabatur, ita ut jus possidendi feuda ad nobiles
tantum pertineret. conf. Die confirmation der Will-
führ Glogauischer Ritterschafft de Ao. 1513. apud Wein-
gart. P. II. fol. 98. (intelligimus hoc loco autem feuda
majora; nam de his in præsentiarum potissimum fol-
liciti sumus) restatur illud Schultzius JCrus Witte-
bergeusis, patria vero Silesius in sua *Synopsi Juris*
feudalis C. III. n. 86. In Silesia, inquit, maxime in Du-
catibus Schwidnicensi & Jauraviensi regulariter
non conceditur, ut plebejus feudum nobile Adels-
ches oder Ritter = Lehn/sibi comparet, nisi aliter lon-
gæva consuetudine cujusdam loci receptum, aut
à regia Majestate cuidam concessum. Quæ senten-
tia privilegiis antiquis, equestri ordini concessis, ad-
modum consona est. Divus Vladislaus quippe Rex
Bohemiæ in confirmatione privilegiorum, ab Au-
gusta Anna, Caroli IV. Imperatoris conjuge Ducati-
bus his concessorum de Anno 1497. expresse sanciebat:
Förder auch keinem Geistlichen Erblehn zu thun/ es
sey denn zu Wiederkauff/ desgleichen Erblehn einem
Bürger/ nisi specialiter hoc jus impetrasset; quibus
in fine adjicitur clausula pœnalis: Welchem aber
darüber

darüber Erblehn geschehe / darumb soll solch Gut/
dem die Belehnung geschieht / an unser Königl.liche
Person und Cammer gefallen. Idem speciali man-
dato de Anno 1493. laudatus Rex jam antea injunxerat
Casimiro Duci Teschinensi, tunc temporis supremo
Silesiæ Praefecto : Daß du nun fürbaß beyde geistli-
chen und weltlichen gemeinen Bürgern kein Lehn
thun noch verstätten wollest. His igitur ordini-
bus exclusis, soli Nobiles restabant, qui feuda possi-
dere capaces erant ; quod etiam in reliqua Germa-
nia ita sese habebat. Illustr. Dn. Hert. *Diff. de Feudo no-
bili* s. III. §. 4. De rusticis per se res clara est, cum in-
fima eorum conditio moribus Germaniæ in Silesia
hactenus receptis ad feudorum nobilium possessio-
nem eos non admiserit. conf. Excell. Dn. Thomasi
Dissert. de hominibus propriis §. 99. quos etiam allegatus
textus juris Saxonici *Lehn-Recht* C. 2. expresse exclu-
dit ; quamvis hodie contraria consuetudo in multis
locis obtineat. Carpz. *P. 3. C. 28. d. 5.*

§. II. Et quidem Vasallos illos primis tempori-
bus tantum Nobiles fuisse, ex inspectione antiquissi-
morum patriæ diplomatum luculenter apparet, ubi *Quod doce-*
sub diversa veniunt appellatione : modo enim Mann *-tur.*
dicuntur ; modo Mann/Ritter und Knecht ; modo
Ritterschafft und Mannschafft. Mann regulariter
significat Vasallum ; Dn. Stryk. *Exam. Jur. feud. C. VI. q. 2.*
etiam apud nos ; inde quoties in Germanico idioma-
te legitur : Dabey sind gewesen unsere getreuen Man-
ne ; latine ita se habent verba : *presentibus his Mi-*
litibus : Miles autem synonymum Vasalli est. vid.
Franciscus Hotomannus in *Lexico Feudali*, hac Voce. In
specie vocem Mann denotasse vasallum nobilem,
F apud

42
 apud Germanos, ostendit Befold. *Thef. Pract. Voce Adel*; quod etiam apud nos ita se habuisse apparet ex promiscua acceptione vocum *Ritterschafft und Mannschafft* / quod indicio est certissimo, inter vasallum & Nobilem nullam olim fuisse differentiam; siquidem hæc vox complectitur universitatem Nobilium, Befoldus *Voce Ritterschafft / Mannschafft*. quorum dignitatem equestrem etiam indigitant nomina diplomatibus apposita. Quippe vasalli antiquis temporibus in Principum Silesiæ aulis negotiis expediendis tanquam Pares Curia & Consilarii semper intererant, neque ullum extat diploma, quod est alicujus momenti, in cujus subscriptione præsentium non sit facta mentio, ad elidendam nempe sub-et obreptionis suspicionem; quæ consuetudo in Silesia per plures annos in Cancellariis obtinuit, præsertim in nostris; hodie vero Parium Curia præsentia non amplius adhibetur, neque in literis investiturarum, similibusque diplomatibus eorum fit mentio. *Ritter und Knechte* erant Nobiles sed diversæ inter se conditionis. Illi quidem bellicis factis insignes equestri ornati erant honore; Hi vero ministeriales & scutiferi ad ministeria varia in aulis vel bellis præstanda obligati. conf. Dn. Hert. *Disp. de Hominibus propriis. Sect. IV. & de Feudo nobili s. III. §. 5.* Illustr. Dn. Cocceji *Jurispr. publ. Cap. 15. §. 3. 30. & C. 31. §. 14. 15. 16.* Dn. Schilter. *Comment. ad Jus feud. Alem. p. 37. seqq.* Hodie mutato rerum statu appellationes hæc quoque in usu esse desierunt & quamvis Nobiles adhuc se *Ritter* appellent, titulus tamen hic pristinam significationem non amplius sustinet, nisi quod Assessores judicii Regii Seviralis des *Röth-*

Königlichen Mann-Gerichts hodiernum vocentur in specie Königl. Manne; forte ideo quod officium hoc, regulariter Nobilibus conferatur, qui de bonis quibusdam investiti inter vafallos horum Ducarum referuntur: quam qualitatem etiam à reliquis duobus Assessoribus, ex numero Civium Schwidnicensium constituendis, olim exactam fuisse docet Dn. Carifius in *Disp. de Jure Civ. Schwidn. em. feuda nob. s. II. §. 6. conf. Nafon. Phoen. redivivum Ducat. Schwidn. & Jaurov. p. 56.*

§. III. Quod autem laudatus Rex Vladislaus alle-*De Clericis.*
gatis locis præcepit; keinem Geistlichen kein Erb-Lehn zu thun / es sey denn zu Wiederkauff; id ita intelligendum, quod quidem Clerici non simpliciter arceantur ab acquisitione feudorum (quorum non plane sunt incapaces, cum per substitutum Domino servire possint. Dn. Stryk. *Exam. Jur. feud. Cap. 6. q. 18. neque Juris Saxonici sententia tam generalis est, ut Domini directi dispensationem vel arbitrium excludat. conf. Lehn-Recht C. 2. ubi: Welcher Herr doch dieser einen ein Gut leyhet / von dem haben sie wohl Lehn-Recht an dem Gut. Carpz. P. 3. C. 28. d. 1. n. 13. moribusque contrarium invaluisse testatur Anton. Jur. feud. Disp. II. th. 6. lit. d.) sed quod de nostris feudis non ita sint investendi, ut perpetuo jure illa retinere possint. Eo enim sensu hoc loco Erb-Lehn sumitur, ut significet feudum perpetuum, ad successores transitorium, cujus etiam in jure feudali tum Saxonico Lehn-Recht C. 37. in glossa tum Alemannico. *Jus Alem. feud. Cap. 43.* mentio fit; cui op-
po.*

ponitur feudum personale vel ad tempus saltem constitutum. Schilter. *Comm. ad Jus feud. Alem. p. 379.* Cautum ergo hic, ne feudum Clericis concessum; ad monasterium transeat & in præjudicium Domini directi & convasallorum in manus mortuas veniat; indeq; Divus Vladislaus quoad Clericos jus acquirendi feuda restrinxit & nonnisi sub pacto de retrovendendo admisit, ut sibi de novo feuda comparare possent. Ita enim jus reluendi seu retrovendendi venditori semper salvum est, & quamvis emtor dominium sibi hic acquirat, hoc tamen est revocabile & oblato pretio res iterum restituenda, quæ jam in pristinum statum redit. Lauterb. *ad ff. p. 313. seq. ibique Dn. Stryk. in notis.* De exacta tamen hujus privilegii observantia non immerito dubitare posses ob insignem illum piarum causarum & Clericorum favorem, quem in Silesia & in specie in Ducatibus nostris obtinuisse, docent tot amplæ Ecclesiarum fundationes & dotationes, in quibus majorum nostrorum pietas & liberalitas valde conspicua est; ut adeo mihi persuadeam, sæpius exceptionem ab hac regula factam fuisse.

De Usu hodie.

§. IV. Non tamen omnem usum amisisse hoc privilegium dici potest, cum adhuc hodie non omnino libera sit Clericis feudorum acquisitio, sed requiratur ante omnia Regis Bohemiæ tanquam Domini directi consensus, à venditore expetendus, quemadmodum hoc videre est ex Sanctione illa pragmatica, *Anno 1669. dies. Oct.* edita, ubi in specie agitur, quatenus Clericis bonorum feudaliū emtio permittenda sit; cujus declarationem Idem Augustissimus Legislator

377

tor postea dedit Ebersdorff den 26. Septembr. Anno 1692.
 Daß so oft ein oder ander geistlicher Stand einen lie-
 genden Grund/ es sey ein Gut/ Grädtel/ Dorff/ oder
 Haus in einer Stadt für sich/ oder das Convent/ Orden
 oder Kloster zu erkauffen vorhabens/ und sich deswe-
 gen mit einem weltlichen Possessore solches Grundes
 in einen Kauff einlassen wil / solches künfftig hinbey
 Ihro Käyserl. und Königl. Majestät zu handen Dero
 Böhmischen Hoff- Cancellen nicht wie bißhero ge-
 schehen von dem Käufer / sondern Verkäufer aller-
 unterthänigst angebracht / und dero hierzu abson-
 derlich und ESSENTIALITER benöthigter CON-
 SENS allergehorsamst ausgebeten und ausgewürcket
 werden solle. Quem consensus regium etiam ex-
 peritum fuisse constat, cum ante biennium Re-
 verendissimus Abbas Grassoventis à Per- Illustribus
 & Generosissimis L. B. de Zedlitz bona quædam feu-
 dalia ad Bolconis fanum sita (die Burg- Polcen
 hännische Güter) emeret, in quem contractum Au-
 gustissimus Pater Patriæ consensit sub hac condi-
 tione, ut laudatis Dn. Venditoribus, eorumque decen-
 dentibus jus reuivionis reservaretur; quod non le-
 ve indicium est observantiæ privilegii illius Divi Vla-
 dislai hactenus adducti. Cæterum quæ in his terris ho-
 dienum possident bona Clerici, recognoscunt à Rege
 Bohemiæ in feudum, quo respectu etiam tanquam
 vasalli als Käyserl. und Königl. vasallen oder Lehns-
 Leute considerantur & non minus atque seculares ad
 præstandum Homagium (Huldigungs- Eyd) obli-
 gantur.

§. V. Cives quod attinet, hactenus etiam exclu- *De Civibus.*
 debantur à jure possidendi feuda, scilicet majora; illa

enim in privilegio Vladislai subintelligi, nullum est dubium, cum in ordinis equestris favorem ita fuerit dispositum, conf. Dn. Stryk. *Not. ad Laut. p. 109.* voce: *cui promittuntur.* Ad feuda enim inferiora seu plebeja omnino admittebantur; in qua re de patria mea certissima possum adferre testimonia. Ipsam civitatem Schwidnicensem investivit. Bolco II. Dux Anno 1351. in die S. Johannis Baptiste mit dem goldnen Walde / ubi inter alia in literis investituræ hæc expressa leguntur: *Contulimus libere cum omni jure & dominio hereditario omnibus temporibus possidendam; ipsi vero Consules predicti & eorum successores nobis & nostris successoribus pro nostra coquina in signum FEUDI perpetuis temporibus tria talenta piperis super Festo Beati Michaelis dare annis singulis tenebuntur.* Quo ipso feudum censuale constitutum fuisse videtur, de quo conf. Dn. Stryk. *Exam. Jur. feud. C. IV. q. 35.* Dn. Schilter *Comm. ad Jus feud. Alem. p. 389. seqq.* Cives vero laudatæ civitatis certa possedisse bona, de quibus ipsis à Magistratu civitatenſi investitura collata fuit, constat ex Privilegio Matthiæ Regis de Anno 1475. ubi: *sollen sie fürbaß mehr / so sie ein Bürger zu der Schweidniß dem andern verkauft / verwechselt oder nach seinem Tode erbet / auff seine Erben stammet und bringet / gewandelt und auffgerichtet werden vor Richter; und Schöppen und gehegen Dinge der genandten unser Stadt Schweidniß.* Nihilominus cives nostri jus emendi feuda nobilia semper ambierunt. Eorum enim pristinis temporibus magna erat dignitas, conf. Nafonis *Phœnic. rediviv. Ducat. Schwidn. & Jaurov. p. 101. seq.* & præ aliarum civitatum in his Ducatibus incolis semper præroga-

rogativa quadam gaudebant. Creabantur ex eorum numero duo Assesores iudicii Regii Seviralis à Georgio Podiebradio Rege Bohemiæ instituti. Weingart. P. II. fol. 289. & si fides habenda est MSto Danielis à Czepeo kurtzer Begrieff der beyden Fürstenthümer Schweidnitz und Jauer/ statutum, quod in archivis patriæ adhuc extare debet, olim obrinuit: **Daß niemand zum Bürgerrecht solle gelassen werden/ er sey denn gelehrt.** Ex quibus & pluribus aliis rationibus commorus idem Divus Vladislaus civibus speciali privilegio de Anno 1504. id jus clementissime concessit & sancivit: **Daß der Stadt Schweidnitz und ihren Bürgern Land- Güter gelehnt werden sollen gleich der Mannschafft;** cujus privilegii explanationem uberiolem duabus Dissertationibus satis doctè dedit Conterraneus noster honoratissimus Dn. *Joh. Georg. Carisius*, ad quas nos in præsentiarum remittimus.

§. VI. Cæterum non tantum masculi sed etiam fœminæ in his Ducatibus constituunt subjectum habile, in *Anetiam Iq- mine?* quas feudum vel de novo vel per successionem transferri potest; Jus enim Saxonicum hætenus apud nos quoad illam decisionem non observatur, quippe quod in sæpius allegato *Lehn- Recht* C. 2. tantum de feudis rectis & propriis loquitur; nostrorum Ducatum feuda autem supra *S. II. C. I. §. 2. 3.* determinavimus impropria & mere hæreditaria; siquidem fœminæ etiam in nostris feudis succedere possunt, quod infra *C. IV.* latius exponemus. Ipsa quoque ratio primaria quæ alias fœminas à feudorum acquisitione repellit, apud nos cessat; scilicet quod servitia in persona

sona præstare nequeant, cum in his Ducatibus per substitutum etiam servire liceat; ex quo neque juris Saxonici dispositionem, quæ *Land-Recht Lib. I. art. 4.* hermaphroditos, nanos, pumiliones & similes excludit, apud nos locum habere posse puto. conf. *Zobel. Diff. Jur Sax. & civ. P. III. diff. 24.* Schultz. *Synops. Jur. feud. Cap. V. n. 4.*

Hodie tantum attenditur, an quis jus possidendi Feuda habeat.

§. VII. Expositis ita personis, quæ per privilegia & mores nostrorum Ducatum feudorum capaces esse poterant, jam quomodo hodie res se habeat videamus. Ubi quidem statum rerum quoad personas seculares valde immutatum deprehendimus. Non enim amplius ad dignitatem equestrem, neque ad privilegium illud Vladislai Civibus Schwidnicensibus concessum respicimur, sed quilibet docere ante omnia debet, se jure possidendi feuda in his Ducatibus gaudere, daß er in diesen Fürstenthümern belehnet sey / sive de novo feudum acquirere, sive in delatum succedere velit. Idque est statutum, cujus confirmationem clementissime dedit Rudolphus II. Imperator gloriosissimæ memoriæ Anno 1600. §. 7. *Daß niemand von Mannes Personen/welche in Fürstenthümern auff liegende Gründe/oder was für liegende Gründe zu halten/ nicht belehnet ist / zur Erbschaft liegendes Grundes und was darzu gehdret/nicht solle zugelassen werden.* Et licet ibi tantum de successione sermo sit, mores tamen apud nos hactenus recepti idem in specie etiam requirunt, si quis de novo sibi comparare velit feudum. Solet tamen hoc jus redimi ab Illustrissimo horum Ducatum Capitaneo centum Ungaricorum florenorum pretio

tio; eaque pecunia ab omni inter vasallos nostros receptione ambiente præstanda est, sive sit Civis sive etiam Nobilis; extraneus scilicet, qui hactenus membrū ordinis equestris apud nos non fuit; alias enim libere feuda absque hujus oneris præstatione sibi comparare posset, si jam antea bona haberet, wann er schon vorhero auff liegende Gründe und was darzu gehöret/belehnet wäre.

S. VIII. Ante omnia igitur quilibet feuda in his terris acquisiturus probare debet, daß er Lebensfähig oder belehnet sey. *Quomodo hoc probetur.* Modum vero probandi verba allegati privilegii indigitant, quæ sic se habent: Es soll ein jedweder auff den Fall seine Belehnung durch Königl. Lehn / brüderliche oder andere Erbtheilung oder Kauffbriefe / darinnen die Belehnung erlanget oder vorbehalten / zu erweisen schuldig seyn. Ex quo constat, quod literæ investiturarum Königl. Lehn-Briefe sufficient, nec requiratur Parium Curie testimonium, uti alias de jure communi. conf. Dn. Stryk. *Exam. Jur. feud. C. XII. q. 4.* quos quidem tanquam Sacramentales olim in Silesia etiam adhibitos fuisse perditis instrumentis testatur Schifordegh. *in Tr. de Jurisd. que olim fuit in Silesia q. 4.* ubi exemplum adducit. Reliqua vero instrumenta eandem vim probandi habent, cum ex iis colligi possit vel ipsorum parentes jam feuda possedisse in his Ducatibus, adeoque filiis ipso jure privilegium illud competere, vel alterum titulo emti sibi bona illa comparare non potuisse, nisi jus emendi feuda nobilia jam habuisset. Prius quam enim sibi habilitatem illam possideret.

G

fidendi feuda apud nos redemit, Illustrissimus Capitaneus contractum non confirmabit. Quod vero de reservatione hujus juris vom Vorbehalten dicitur, id contingit, quando vel in divisione bonorum paternorum alter fratrum in alterius fratris bonis, quæ ad ipsum ex hæreditate paterna pervenerunt, vel venditor in fundo vendito sibi jus aliquod e. g. censum annuum ex quodam feudi prædio reservat, de quo ipsi investitura fieri potest, quo sibi suisque hæredibus privilegium comparandi feuda in his Ducatibus saluum maneat. Antequam ergo hoc doceatur, investituram de feudo aliquo non impetrabit & consequenter nec jus possidendi, cum illa præcedente demum jus feudi transferatur in vassallum. Ludwell. *Synops. Jur. feud. p. m. 202.*

Certis Personis ipso jure competit.

§. IX. Sunt tamen certæ personæ, quibus vi hujus privilegii Rudolphini ipso jure tribuitur hæc qualitas, Die vor belehnet gehalten werden. Et tales sunt (1) Fœminæ, quarum parentes in his Ducatibus feuda possederunt & quæ solum natale ibidem habent. Frauen aber und Jungfrauen sollen für belehnet gehalten werden / wenn sie darthum und erweisen können / daß ihre Eltern in den Fürstenthümern begütert gewesen / und sie darinnen geboren / restringitur tamen ad earum personas, ita ut hæc qualitas ad liberos ex ipsis natos non transeat. Jedoch daß ihre Belehnung weiter nicht / denn auff ihre Personen bey ihrem Leben / nicht aber auff ihre Kinder nach demselben Tode soll gedeutet / gezogen und verstanden werden. Privilegium enim hoc concessum est familiæ, quam cum nubendo amittat fœmina & in aliam tran-

transcat, hujus juris quoque jacturam patitur. (2) In linea descendente liberis hoc privilegium indistincte adscribitur, sive primi sive ulterioris sint gradus. *Kinder* aber des ersten / andern auch weitern *Grades* sollen allemahl bey Verfallung ihrer Groß- Eltern Güter *in infinitum* in absteigender Linien für belehnet gehalten / und zur Erbschafft ihrer habenden *Prærogativen* und Rechten nach zugelassen werden. Quippe qui tanquam membra familiæ in omnia parentum jura succedunt, eorumque personam repræsentantes simul quoque horum privilegiorum participes fiunt.

§. X. Quoad investituras apud nos nihil singulare occurrit. Confert illam Illustrissimus horum Ducatum Capitaneus nomine Regis Bohemiæ, apud quem etiam mortuo vasallo à successore petenda est ejus renovatio, & quidem intra annum & diem binum; *Jahr und Tag*; secundum Sächsisch Lehn- Recht C. 22. qui dies apud nos etiam denotat terminum Saxonicum i. e. sex septimanas cum tribus diebus. Vide des Römischen Königes Sigismundi Begnadigung der geistlichen und weltlichen Gerichte halber / wie sich derselben Brieff und Inseigel verhalten *de Anno 1425*. Weingart. P. II. fol. 272. ubi: *Jahr und Tag*; das ist / ein ganz Jahr sechs Wochen und drey Tage. Conf. Lehn- Recht C. 25. Idque negotium nostris moribus per procuratorem etiam expediri potest. Quod si vasallus in infantia vel minorennitate adhuc sit constitutus, tutores interea petunt ejus nomine renovationem investituræ sic mutthen das Lehn; in cujus petitionis testimonium breve aliquod testatum ein Muthzettel / Recognitions Schein ex Cancellaria concedi solet, in quo vasallo injungitur, ut adimpleta majoren-
G 2 nitate

nitate homagium præstet, daß er die gewöhnliche Lehn-Pflicht und Homagium bey hiesigem Königl. Ampte præstire und sich durch diese Recognition gebührend legitimire. Terminus majorennitatis autem restringitur ad annum ætatis XXI. in quo iterum mores nostri amice cum jure feudali Saxonico communi conspirant. Lehn-Recht *Cap. 26. in pr.* Ob non petitam, tamen renovationem investituræ intra definitum fatale non statim ad privationem feudi apud nos agitur, sed ad certam pœnam pecuniariam, qua privilegium illud emendi feuda nobilia quasi de novo redimitur; quæ summa, uti à Viris fide dignis & rerum patriarum peritis mihi relatum est, communiter ad centum Florenos Ungaricos se extendit, quibus exsolutis investitura de novo conceditur.

CAP. III.

DE JURE, QUOD VASALLIS CIRCA FEUDA COMPETIT.

§. I.

*Pleno jure
feuda possi-
dent.*

EX quo supra *S. I. C. I. §. 2. & 3.* assertum fuit, feuda nostrorum Ducatum esse mere hæreditaria, eo ipso tacite jam indicavimus, quid vasallis circa, ea juris sit concedendum; nimirum libera dispositio tam in actibus inter vivos, quam mortis causa, & quæ plura alia jura allodialia seu hæreditaria inde proveniunt, de quibus *conf. Illustr. Dn. Cocceji Hypomn. Jur. feud. T. II. n. 27. p. 34.* potissimæ hæ qualitates, quæ regulariter alias inesse solent feudis hæreditariis *Struv. Synt. Jur. feud. C. 4. §. 13.* in privilegiis & constitutionibus nostris expresse confirmantur & concedun-

387

duntur. Ita in Divi Vladislai Bestättigung und Erneuerung der Römischen Königin Annæ Privilegien de Anno 1497. statutum: daß ein jeglicher / dieweil er lebet / mit dem seinen zu thun Macht haben solle nach seinem freyen Willen; & clarius adhuc in ejusdem Vladislai Privilegio und Begnadigung der Erbschafft und Zälle halben de Anno 1511. ubi: Jedoch soll ein jeder bey seinem Leben mit seinen Gütern frey zuthun und zu lassen/ dieselben zu verwechseln/ zu verpfänden / zu vergeben und anzuwenden nun und zu ewigen Zeiten vollkommene Macht und Gewalt haben; quod etiam confirmat amplius Divus Rudolphus II. in der Käyserlichen Confirmation der Vergleichung wegen der Belehnungen und Erbschafft's-Fällen de Anno 1600. Ubi illud: männiglichen Mannes und Weibes-Personen ohne Unterscheid frey und bevorstehen/mit alle dem Seinigen vermöge der Privilegien seines Befal- lens unverhindert zu gebahren/ zuthun und zu lassen.

§. II. Constare jam poterit ex adductis de amplissima disponendi facultate, quæ vasallis nostris tribuitur & ut primo videamus alienationem, cum hac voce omnis actus comprehendatur, per quem transfertur dominium *l. i. C. de Fundo dotali*; huc referri potest quod in allegatis privilegiis dicitur von verkauffen/ verwechseln. Reliqui alienandi modi jam subintelliguntur vi clausulæ annexæ, quamvis non sint expressi. Eaque alienandi potestas eo liberior est, quod illam exercere queant vasalli sine adhibito Domini directi & agnatorum consensu; hi enim non habent jus simultaneæ investituræ apud nos, & consequenter alienationem prohibere aut feudum alienatum revocare nequeunt. conf. Dn. Stryk. *Exam. Jur. feud.*

C. 20. q. II. nisi forte bona concernat Majoratui obnoxia vel fideicommissa familiae; quæ cum ex voluntate primi instituentis regulariter ad seniore[m] vel aliud membrum familiae pertinere debeant, eorum alienatio non subsistet. conf. Dn. Stryk. Cant. *Testam. Cap. XXI. Membr. II. §. 1.* qualia bona quibusdam Familiis illustribus destinata apud nos etiam occurrunt. Domini consensus in ipsis privilegiis satis exprimitur, ut non opus sit illum demum specialiter expetere. Moribus tamen contractus feudi alienationem describens Illustrissimo Capiteano est insinuandus; quæ insinuatio regulariter fieri debet decendum ante judicalem resignationem & subsequenter traditionem, womit diese (scil. Kauff, Instrumenta &c.) zuvor mit gutem Bedacht durchgangen / und ob etwas Ihre Kayserl. und Königl. Majestät Regalien, Lehn und Diensten präjudicirliches darinnen enthalten / oder auch mehr Nutzbarkeiten oder Regalien als in denen alten Verzichts-Briefen zu finden / in die neuen Instrumenta mit eingeflicket sey / erwogen werden könne. Videatur die Advocaten Ordnung der beyden Fürstenthümer Schweidnitz und Jauer de Anno 1697. art. 15. Sed ita non tam consensus specialis, quam potius confirmatio impetratur, & ne præter concessam disponendi libertatem vel contra primum investiturarum tenorem in præjudicium Domini directi aliquid agant partes contrahentes, præcavetur. Cæterum necessitas resignationis judicialis ex parte venditoris & investituræ ex parte emtoris quoad fenda nihil singulare operatur, cum ea etiam in alienatione aliorum requiratur & jure Saxonico communi hoc ita receptum sit. conf. *Weichbild art. 20.*

§. III,

382

§. III. Ex concessa potestate alienandi sequitur *Oppignorare*,
 etiam facultas oppignorandi *zu verpfänden*. Sub alienationis enim nomine continetur etiam oppignoratio. Hotoman. *in Comment. ad 1. F. 21. §. 2.* & hæc est via per quam ad illam itur: ergo quod licitum est in termino, licitum etiam est in via; & qui potest majus, potest etiam minus. conf. Dn. Stryk. *Not. ad Lauterb. p. 623.* Voce: *alienari possunt*. Neque consensu Domini vel agnatorum hic opus erit, qui alias jure Saxonico communi *Lehn-Recht C. 69.* Schultz. *Syn. Jur. feud. C. 18. n. 87.* requirebatur, nisi quis in majorem debiti sui securitatem judicialem hypothecæ confirmationem ab Illustrissimo horum Ducatum Capitano expetere vellet, quo jure prælationis in concursu creditorum aliquando gauderet, præ hypotheca conventionali. (Sunt enim bona nostra feudalia uti omnia alia feuda mere hæreditaria æri alieno obnoxia, ita ut eorum possessores ad quævis debita, sive sint feudalia, sive non, solvenda obligentur. Struv. *Synt. Jur. feud. C. XIV. §. 2.*) quæ tamen confirmatio nullum consensum feudalem inducit, quia Dominus, vel qui ejus locum tenet contractum hoc casu magis ut iudex quam ut Dominus directus confirmat. Dn. Stryk. *Exam. Jur. feud. Cap. 19. q. 10.*

§. IV. Idem dicendum erit de omnibus aliis acti-
 bus vasallo alias circa feudum denegatis e. g. com-
 pensatione, donatione, datione in dorem, in solutum,
 usum fructum, emphyteusim &c. In genere quicquid
 juris possessoribus bonorum hæreditariorum quoad
 liberam dispositionem competit, idem vasallis nostrarum
 terrarum respectu feudorum suorum tribui potest.
 Nec restringitur hæc facultas clausula illa, quæ in
 alle-

*Et quocumq;
 modo de iis
 libere dispo-
 nere.*

allegato privilegio Divi Vladislai habetur; Doch den vorigen gesammleten Lehn und Aufgaben der Ritter schaffst allezeit ohne Schaden; hæc enim respicit actus, privilegium hoc antecedentes, qui ita neutiquam annullantur, ex natura legis, quæ ad futuros actus se tantum regulariter extendit; quod etiam in confirmatione illa Rudolphi II. supra jam adducta exprimitur: Und soll solche Vereintigung auff künftige Fälle verstanden/und den allbereit erledigten und streitigen schwebenden Fällen zu keinem Nachtheil ge- deutet werden. De reliquis juribus, quæ alias vafallis circa feuda propria etiam adscribi solent, de quibus videatur. Dn. Stryk. *Exam. Jur. feud. C. XIX.* dicere non attinet, cum nullum sit dubium, quin nostris etiam competant.

*De Facultate
testandi.*

§. V. Facultatem mortis causa disponendi & testandi expresse quidem vafallis non indulgent privilegia; ex generalitamen illa disponendi licentia: mit alle dem seinigen seines Gefallens unverbhindert zu gebahren/zu thun und zu lassen / inspecie ad competentem testamenti factionem secure argumentari licet. Concessa enim facultate alienandi concessa simul intelligitur facultas testandi. *l. 8. C. de secundis Nuptiis.* ibique *Brunnem.* Dn. Stryk. *in Caut. Testam. C. VI. M. 2. S. u. seqq.* quod etiam confirmat quotidiana praxis in nostris Ducatibus, & de validitate testamentorum ad acta depositorum apud nos imprimis constat ex attestato illo, quod ad petitionem Per-Illustris Dn. Wilhelmi L. B. de Maltzahn suppeditavit Illustrissimus Capitaneus Anno 1682. cujus tenorem inseruit Weingarten *Fasc. div. Jur. P. I. L. II. p. 8.* ratio iterum non alia est,

383.

est, quam quia feuda nostra sunt mere hæreditaria, quæ cum jure allodialium censeantur, vasalli libere de iis etiam mortis causa disponere possunt. Dn. Stryk. *Exam. Jur. feud. Cap. XIV. q. 4.* item in *Caut. Testam. C. VI. M. 2. §. 8.* Eaque libertas apud nos eo minus restricta est, ex quo in Ducatu Schwidnicensi & Jauroviensi teste Schickfusio *Chron. Siles. L. 3. C. 26. pr.* consuetudo quædam patri permittit, ut liberis pro libitu & sine causa legitimam auferre & eosque, si alimenta exceperis, præterire possit; quod statutum haud irrationabile est, quamvis à jure civili recedat: legitima enim non est juris naturæ sed per leges civiles introducta, quibus contraria observantia derogari potest & pater liberis tantum ad alimenta obligatur. conf. Dn. Stryk. *Not. ad Lauterb. p. 205. Voce: Statuto.* Per Illustr. L. B. de Pufendorff. *Tr. de J. N. & G. L. IV. Cap. XI. §. 4.* Reliquos modos mortis causa disponendi minus solennes puta per codicillos, fideicommissa, legata, donationes mortis causa &c. quoad feuda nostra etiam procedere ex concessa testamenti factione per se liquet.

§. VI. Quam tamen hætenus adstruximus liberam utendi facultatem, eo usque non extendendam esse puto, ut vasalli bonis suis abuti, aut ea dolo vel culpa impune deteriora reddere possint. Neque enim in rebus allodialibus, quæ tamen pleno jure possidentur, id licitum est, sed interesse reipublicæ illorum usum certis circumscribit terminis secundum prudentissimum Imperatoris Justiniani effatum: Expedit reipublicæ, ne quis re sua male utatur. vide §. f. *de his qui sui vel alieni Jur.* multo magis in feudis etiam hæreditariis vasallum se gerere decet instar
 H boni

An etiam
 Feudis abuti
 possint.

boni patris familias, cum etiam in his Dominus jus suum directum salvum retineat, etiam si vasallis liberior disponendi facultas competat. Carpz. P. 3. C. 31. d. 8. Vasallus igitur nimiam sevitiam in subditos suos exercens de hoc omnino Domino respondebit. Sic etiam in jure boscandi seu lignandi vasalli nostri infinitam licentiam non habent; puta si Sylvas devastare vellent &c. sed sepius, quod & in Silesia contingit, hoc casu mandata inhibitorialia decernuntur. Verendum enim est, ne quod communis ille Germaniæ Præceptor Philippus Melanchthon, non quidem spiritu prophetico sed ex principiis politicis prædixerat, Germaniam aliquando inopia ligni laboraturam esse, in nostra Silesia etiam eveniat. Promisit jam suo tempore Carolus IV. Imperator in Privilegio de Anno 1356. *Die Förste und Wälder dieser Fürstenthümer nicht auszurotten.* Hæc cautio hodie multo magis observanda, ubi auctis incolis & pagis, pretium ligni multum excrevit. conf. Schitordegh. de Jurisd. quæ olim fuit in Silesia q. 6. Schultz. Synops. Jur. feud. C. XI. n. 17. B. Fritsch. Tr. de Jure boscandi Memb. VI.

*An etiam dis-
ponere pos-
sint, liberis
vel Agnatis
aut Cognatis
non existentibus?*

§. VII. Sed gravis jam occurrit quæstio, an vasallis nostris jus illud libere disponendi etiam adhuc integrum sit, si feudum caducitati sit proximum, & morte vasalli ad Dominum reverturum, **wenn das Lehn auf dem Falle steht**/puta, si vasallo nulla soboles vel agnatus aur cognatus superfit, an inquam eo casu feudum alienare, vel de eo adhuc testari possit? Quod si secundum rigorem juris feudalis, qui alias ad feuda mere hæreditaria etiam sese extendit, hæc quæstio decidenda esset, non diffitemur, decisionem negati-

384

garivam argumentis niti ponderosioribus ac quidem affirmativam; quam etiam in Silesia obtinere asserit Henelius magni nominis JCtus, rerumque patriarum peritissimus tum *in Silesiographia p. 78.* tum *in Tr. de Dotatio C. VI. §. 6.* ubi in notis *lit. d.* præjudicia quædam adducit, sed quæ respiciunt Ducatum, Glogoviensem, in quarum terrarum privilegiis casus præsens de caducitate notanter est exceptus. conf. Weingart. *Fasc. Jur. div. P. II. fol. 395. seqq.* In nostris Ducatibus vero praxis contrarium docet, vasalloque quamvis improli & agnatos vel cognatos non habenti omnibus alienationum modis de feudo suo disponere permillum est. Et possemus præjudicia allegare, ubi nemine contradicente vasalli talibus casibus hoc jus exercuerunt, nisi brevitatis studium ad reliquorum deductionem nos avocaret. Unicum tamen adduxisse sufficiat quod in recenti adhuc plerorumque erit Memoria, cum Nobilis de Bartsch, cui neque liberi neque aliæ personæ cognationis vinculo junctæ supererant, Illustrissimo Comiti de Nostitz feudum suum Merzdorff venderet, & in eum libere transferret.

§. VIII. Hac occasione latus sese aperiret campus, de régaliis differendi, quæ communiter nostrorum Ducatum feudis adhærent, & revera non exigui sunt momenti. Habent non pauci vasallorum in bonis suis jus Patronatus, jurisdictionem altam & bassam, die *Ober- und Untergichte* / Jus vendendi die *Hohe und Nieder-Zagt* / jus braxandi die *Brau-Gerechtigfest* & alia jura similia. Non semel autem quæstionem vasallis quoad hæc jura moverunt civitates; quippe quæ ex Privilegiis antiquis

*De Juribus
& Régaliis
Feudorum
nostrorum.*

prædunt, daß binnen der Meile auff keinem Dorfe
 fe kein Kretscham/noch Handwerk oder Markt sein
 soll; quod alias jure Saxonico Land-Recht *Lib. 3. art. 66.*
 civitatibus in genere conceditur. *Carpz. P. 2. C. 6. d. 4.*
 & 5. quale Privilegium in specie habet civitas Schwid-
 nicensis à Bolcone Duce *de Anno 1347.* & Jauraviensis
 ab eodem *de Anno 1349.* conf. Weingarten *P. II. fol. 261.*
seq. Imprimis circa jurisdictionem lites exortæ sunt
 frequentes, eæque satis funestæ, quæ cum à Princi-
 pibus nostris vel Regibus Bohemiæ, penes quos olim
 omnis Jurisdictio consistebat, oppignorata esset civi-
 tatibus. conf. Schifordegher. *Tr. de Jurisd. que olim fuit*
in Silesia q. 3. ejus exercitium in bonis feudalibus No-
 bilium, reliquorumque vassallorum etiam prætende-
 bant non sine magna horum contradictione. Con-
 troversia hæc ambigua fortuna diu ventilabatur,
 earumque decisionem tentabat Vladislaus in dem
Bohämischen Spruche zwischen Land und Städten
der Fürstenthümer Schweidnitz und Jauer *de Anno*
1510. conf. Weingarten *P. II. fol. 263. seqq.* non tamen
 omni ex parte litigandi materia tollebatur, etiam si
 idem Rex Vladislaus Nobilibus privilegium quod-
 dam *Anno 1515.* adhuc concederet, ut possent à civita-
 tibus jurisdictionem in bona sua reluere & sibi reser-
 vare. conf. Weingart. *P. II. p. 276.* donec auspiciis Fer-
 dinandi I. felicissimæ Memoriz amica transactione
 inter status horum Ducatum provinciales & civita-
 res lites hæc componerentur; de quo videatur bestät-
 tigtter **Vertrag zwischen Land und Städten der Für-**
stenthümer Schweidnitz und Jauer *de Anno 1546.* apud
 Weingarten *P. II. fol. 299. seqq.* in qua Gloriosissimus
 ille Princeps pro tempore adhuc Rex Bohemiæ sapi-
 entissi-

385

entissime certos constituit commissarios, coram quibus omnes & singuli tam civitates quam vasalli statutis locis & terminis exponere debebant, quo jure regalia illa controversa sibi arrogarent. Commissio illa, sæpius interrupta, post multorum annorum lapsum demum finem attigit, cum Divus Ferdinandus II. Imperator sententiam definitivam tandem pronuntiaret Anno 1626. & quoad singula bona in specie determinaret jura possessoribus competentia. Inde vocantur *Urbarien-Urtheile* & pro norma habentur in casibus talibus decidendis; ut videre est ex rescripto illo Cæsareo de dato. *Wien den 9. Novembr. 1678. daß die End-Urbars Urtheile in Brau-Urbars Differentien die allgemeine Cynosur und Richtschnur seyn sollen.* Weingart. P. II. fol. 445.

§. IX. Pleniorem hujus materiæ explicationem dissuadet, quod hic sectamur, brevitatis studium, & memoria tam funestiarum litium, quæ sæpius recruduerunt & tantum non hodie adhuc nonnunquam recrudescunt. Peritiorum est tales controversias exacte dijudicare, quæ conatus nostros juveniles excedunt. Illud omni contradictione caret, quamvis vasallis circa jus venalem habendi cerevisiam (daß sie es ausschenden mögen) controversia sit mora, eo ipso tamen illos non prohiberi, pro usu domus & familiæ suæ cerevisiam coquere; hoc enim ab illo jure distinguendum esse optime monet Carpz. P. 2. C. 6. d. 7. qui in eam rem adducit sententiam notabilem, quæ habetur in jure Saxonico *post. Weichbild rubr.* *Ob die Edelleute auff ihren Lehngütern mögen Bier brauen und ausschenden lassen.* Quod etiam placuit Divo Ferdinando in dem bestätigten Vertrag. Titulo:

Die Urbar betreffend / ubi: doch soll einem jeden von Adel unbenommen seyn / für sich und seines Hauses Unterhalt zu mätsen und zu bräuen; quemadmodum ibi etiam jus alendi certos opifices in pagis & villis concedit; puta Leinweber / Grobschmiede und in Gehürg Gütern oder Heyden das Holzwerck belangend / die ohne Beweis auff dem Lande; auch in der Meile / doch daß sie allda häußlich besessen / zugelassen seyn sollen. Weingart. P. II, fol. 304. Cæterum de jure Gææ Nurecht vi cujus dominus villæ illum locum, qui in medio pagi à casis & horreis rusticorum separatus est & Nu dicitur, sibi vindicat, vide Schiford. alleg. Tr. q. 7. seqq. nec non Schickfus. Chron. Siles. L. 3. p. 576. & Schottelium von unterschiedenen Rechten in Teutschland p. 330. seqq. item Befoldum in Theß. pract. Vo. ce: Nu Recht.

CAP. IV.

DE SUCCESSIONE AB INTESTATO.

§. I.

De modo succedendi in genere.

Circa successionem in feuda nostra, quæ deficiente testamentaria ab intestato defertur, ante omnia notandum, ordinem successorium, prout apud nos sese habet, in plerisque quidem allodialem esse (ut scilicet non primi acquirentis sed ultimi defuncti in succedendo habeatur ratio, quod feudis mere hæreditariis proprium est. conf. Struv. *Synt. Jur. feud. C. IV. §. 12. n. 1.*) in nonnullis tamen vestigia quædam successionis feudalis se adhuc exerere. Inde certis casibus potior agnatorum & præcipue masculorum est conditio, illique in successione præferuntur, welche von dem Vater und desselben Geblütte und Freund:

Freundschaft die nächsten seyn. Idque sine dubio propter favorem conservandarum familiarum; ita dispositum, quibus regulariter feuda concedi solent, quæ per masculos agnatos propagantur, non vero per fœminas, quæ familias finiunt. Struv. *Synt. Jur. feud. C. 9. th. 3. n. 6.* & quamvis inter personas succedentes apud nos etiam veniant fœminæ, non tamen unâ vel simul cum ipsis masculis in æquali gradu constitutis semper admittuntur, sed his demum deficientibus, quemadmodum etiam in feudis fœmineis ita succedunt. conf. Dn. Stryk. *Exam. Jur. feud. Cap. XV. q. 5. & 6.* Ex quo qualitas nostrorum feudorum mere hæreditaria magis adhuc elucescit, quam supra iis asseruimus; quippe in cujusmodi feudis fœminæ regulariter succedunt. Dn. Stryk. *Tr. de Succ. ab intest. Diff. I. C. III. §. 5. seqq.* Illa vero sexus differentia apud nos non semper attenditur, sed tantum quoad filiam & collaterales proximiores, quibus una cum patre non extantibus, remotiores nulla amplius ejus habita ratione secundum gradus, sui prærogativam succedunt. De quo plura in seqq.

§. II. Deinde observandum etiam est necessitatem simultaneæ investituræ der gesamten Hand in his Ducatibus legitimis successoribus plane remissam esse; id quod in sæpius allegatis Divorum Principum Vladislai & Rudolphi II. privilegiis de Anno 1571. & 1600. ita exprimitur: *Das hinfüro und zu ewigen Zeiten ohne alle Mittel und weitere Belehnung alle und jede Anfälle ihrer Ritter und Lehn-Güter geschehen sollen.* In quo mores nostri maxime recedunt à Jure Saxonico feudali communi Lehn-Recht C. 21. & 32. ubi

*Simultaneæ
Investituræ
non requiritur.*

ubi ad agnatis successuris strictè requiritur simultanea investitura Zobel. *Diff. Jur. Sax. & civ. P. 3. d. 19. n. 4. seqq.* etiamsi feudum fuerit hæreditarium. Srruv. *Synt. Jur. feud. C. 9. §. 15. n. 2.* Sed in plerisque Siletiæ terris hoc negligitur, agnatisque vel aliis successoribus hoc jus tributum est vel speciali Privilegio, uti in Ducatu Glogoviensi conf. Weingart. *P. II. fol. 89.* item Lignicensi, Bregensi & Wolaviensi. Idem *ibidem fol. 65. seqq.* vel etiam ex consuetudine pro talibus habentur, qui simultaneè investiti sunt, suoque loco & ordine ad successionem admittuntur, quamvis expresse illud jus non impetraverint, vel quod alias jure Saxonico necessarium est, omni casu illam investituram simultaneam renovaverint, nominaque eorum in literis investituræ non sint expressa; modo uti supra *Sec. I. Cap. II. §. 6.* dictum jus possidendi feuda apud nos acquisiverint

*Statutum
ipsum.*

§. III. His ergo præmissis, jam ipsum successionis ordinem consideremus, quem quidem privilegium Divi Vladislai ita delineat: *Das hinführo und zu ewigen Zeiten ohne alle Mittel und weitere Bezeichnung alle und jede Anfälle ihrer und ihrer Erben und Nachkommen / Ritter und Lehn-Güter / derer so nicht Leibes-Lehns-Erben hätten / an ihre Töchter gefallen / wo aber nicht Töchter wären / an ihre Brüder / wo dieselben auch nicht wären / an ihrer Brüder Söhne / wo aber der keiner vorhanden / an ihrer Schwester Söhne und fort allwege an die nächsten kommen und gefallen sollen: cujus privilegii uberior explicatio ab ipsis horum Ducatum statibus facta fuit per novum statutum, quod Divus Rudolphus II. Imperator*

387

rator clementissime approbavit in der Kayserslichen Confirmation der Vergleichung wegen der Belehnung und Erbschafft's Fällen de Anno 1600. conf. Weingart. P. II. fol. 279. seqq. quam in sequentibus temper conferemus.

§. IV. Succedunt igitur I. descendentes liberi, *Succedunt I.*
 non tamen indistincte omnes simul, sed præcedunt *Descendentes*
 masculi. *Erstlichen die Söhne/* videatur privilegium *Masculi.*
 Rudolphi §. das oberwehnte *Privilegium.* qui etiam in
 Vladislai diplomate vocantur *Leibes. Lehns. Erben/*
 quia masculorum circa feuda semper potior est condi-
 tio, quippe qui ad servitia sunt habiles & ea propter in-
 materia feudali nomine hæredum simpliciter iposito
 denotantur. Struv. *Synt. Jur. Feud. C. VII. §. 9. 2. 12.* Carpz.
 P. 2. C. 45. d. 30. & quidem regulariter omnes filii primi
 gradus æquali jure gaudent in successione & in ca-
 pita succedunt, cum feuda nostra sint dividua instar
 bonorum allodialium, nec senior quandam præro-
 gativam prætendere potest, nisi quod secundum
 Land's Recht *Lib. 3. art. 29.* dividat & junior eligat
 Schultz. *Synops. Jur. feud. C. 8. §. 31.* qui mores etiam
 apud nos obtinent. Sæpius tamen hoc casu si feudum
 non sit optimum & plures concurrant hæredes,
 uni, cui fors favet, feudum assignatur, qui
 postea reliquis pro portione hæreditaria in pecunia
 satisfacit; id quod ex partium conventionibus depen-
 det. Prælatio autem illa filiis præ filiabus competit
 in omnibus bonis feudalibus, sive illa provenerint à
 patre sive à matre: es sol solch *Privilegium nicht allein*
 von den Güttern/ so die Väter/ sondern auch von de-
 nen so die Mütter verfallen/ den Buchstaben nach ver-
 standen

I

standen werden, daß nemlich in der Mutter liegenden Gründen/wenn Söhne vorhanden/ die Tochter *ab intestato* zur Erbschaft nicht zugelassen/sondern die Söhne denselben vorgezogen werden. Quod etiam ita se habet in feudo fœmineo, vel ubi ex pacto aut statuto fœminæ admittuntur, ita ut neque in feudis à fœmina primum acquisitis cum masculis in successione concurrant. conf. Dn. Stryk. *Exam. Jur. feud. C. XV. q. 6.* Carpz. *P. 3. C. 28. d. 13.* & quamvis in allegatis locis privilegiorum de filiis tantum sermo sit, nullus tamen dubito, quin ad nepotes, reliquosque eorum posteros idem jus extendi tuto possit. Hartm. Pistor. *Lib. 2. quest. 19. n. 94.* (Vox enim Sohn hic latinus capitur ac quidem jure Saxonico *Lehn-Recht C. 21.* cui per contrariam observantiam hac in parte dudum est derogatum. conf. Zobel. *Differ. Jur. civ. & Saxon. P. 3. D. 19.* Dn. Schilt. *Comment. ad Jus feud. Alem. p. 266.*) cum in feudalibus; æque ac allodialibus successionebus jus repræsentationis in linea recta obtineat. conf. Dn. Stryk, *Tr. de Succ. ab intest. Diff. 1. C. III. §. 22.* It. Carpz. *P. 3. C. 29. d. 15.*

De Dote.

§. V. Filiabus tamen ita exclusis mores nostri prospexerunt dote aliqua, à filiis constituenda; cujus quantitas non adeo certa est, nisi quod in Familiis quibusdam illustrioribus ex providentia majorum sit determinata: plerumque in ipsis pactis dotalibus demum dos definiri solet, ratione habita patrum bonorum, dignitatisque dotantis vel mariti & quæ plura alia hic respicienda occurrunt, de quibus videatur Anton. *Disp. feud. VI. tb. 10. lit. c.* Anon tamen puto dotem illam legitimæ necessario exæquandam esse

esse, ne filii, per quos Familia propagatur, nimio graventur onere, præsertim si earum plures dotandæ adsint, quod consuetudinibus Saxonice etiam consentaneum esse testatur Hartm. Pistor. *Lib. II. q. 37. n. 18. seqq.* Idque tantum non indicant sequentia verba Privilegii Rudolphini: Die Töchter sollen sich in solchen Fall mit einer ehrliden Aussteuer/wie in väterlichen Gütern üblichen/begnügen lassen. Quod eo magis procederet, si in testamento pater filiabus dotem constitueret, cum in nostris Ducatibus per superius *s. II. C. III. §. 5.* dicta legitima liberis non necessario relinquenda sit; multo minus ergo tali casu conquerendi causam habebunt, vel legitimam aut ejus supplementum adhuc petere poterunt; quippe dos ejus locum subintrat. Dn. Stryk, *Exam. Jur. feud. C. XXI. q. 26.* Tota hæc res regulariter ex arbitrio & moderatione Domini directi dependet Struv. *Synt. Jur. feud. C. XIV. §. 17. n. 3.* cujus determinationem in nostris terris tali casu etiam expetitam fuisse mihi relatum est; idque imprimis tunc obtinet, quando deficientibus bonis allodialibus ex feudo dotanda est filia. Quamvis enim feuda nostra per superius dicta ab allodiis non multum differant, ex iis tamen demum in subsidium dos debetur; quod consuetudinibus Saxonice etiam ita sese habet. conf. Carpz. *P. II. C. 46. d. 16.*

§. VI. Deficientibus filiis eorumque posteris (II.) *II. Filie.*
 Filia ad successionem vocantur. Derer so nicht Leibes Erbens Erben hätten / an ihre Töchter gefallen / vel uti in Confirmatione Rudolphi: nochmahlen / wenn die (Söhne) nicht vorhanden / an ihre Töchter; quæ proinde omnes reliquos agnatos & masculos excludunt,

dunt, quemadmodum laudati Regis Vladislai filius Ludovicus Hungariæ & Bohemiæ Rex hoc statutum in favorem filiarum occasione casus alicujus controverti contra agnatos successione prætendentes clementissime declaravit; de quo videatur die Erklärung des Privilegii Königes Vladislai gegeben durch König Ludwigen. Ofen Mittwoch nach Dionysii Anno 1524 Feudum ergo ita ad ipsas delatum æque transmittunt ad suos descendentes ac quidem filii Ludwell *Tr. feud. de Succ. Cap. VI. n. 2. p. m. 336.* et æqualibus cum masculis privilegiis & juribus fruuntur, ita ut feudum acquisitum per successione in dotem dare, alienare & quocunque alio modo de eo disponere possint. Nec obstat, quod in materia feudali communiter per filias non simul intelligantur descendentes ex filiabus. Rosenthal. *C. 7. Concl. 42. n. 4. & seqq.* id enim in feudis, in quibus modus succedendi feudalis obtinet, quidem procedit: at in nostra, quæ mere hæreditaria sunt, succeditur tanquam in allodium, ubi quoad filiarum descendentes æque juri representationis locus est ac quoad filios ipsos, eorumque prognatos. Struv. *Synt. Jur. Feud. C. IV. th. 12.* quod praxis quotidiana apud nos amplius confirmat.

III. Fratres
defuncti.

§. VII. Post filias & earum prognatos ordo tangit (III) Fratres defuncti. Wo aber nicht Töchter wären an ihre Brüder / ubi valde singulare, quod in his Ducatibus secundum juris feudalis communis dispositionem. conf. Ludwell. *Tr. feud. C. IV. p. m. 261. seqq.* in concursu fratrum succedentium non duplicitatis vinculi sed sanguinis ratio habeatur & cum fratre Germano consanguineus admittatur. Ita enim Vladislai verba explicat Rudolphus *in cit. Privil.* So soll auch

589

auch das Wort Brüder von vollbürtigen Brüdern und den halben Brüdern / so von einem Vater geboren / zugleich verstanden werden / also daß solche halbe Brüder / ungeacht daß die vollbürtigen eines Grades näherer / zugleich zur brüderlichen Erbschaft stehender Gründe sollen zugelassen werden. In quo sane maxime respectus habetur familiae, quae per agnatos magis quam cognatos conservatur, adeoque illa regulae juris Saxonici, die halbe Geburt tritt einen Grad weiter / quae reperitur Land-Recht Lib. 1. art. 30. & L. II. art. 20. Schultz. *Synops. jur. feud. C. VIII. n. 135.* aliasque in successioneibus allodialibus observatur, quoad fratres consanguineos in nostris feudis plane non attenditur. conf. Carpz. P. 3. C. 29. d. 4. Dn. Stryk. *Tr. de Succ. ab. intest. Diff. III. C. 3. §. 6.* Fratres ergo uterini, cum jure familiae non gaudeant, haud succedent; indeque nec cum fratrum Germanorum vel consanguineorum liberis admitti poterunt. Dn. Stryk. *Tr. de Succ. ab. intest. Diff. III. C. II. §. 9.*

§. VIII. Ex mente Divi Vladislai jam (IV.) ad successione^{IV. Fratrum} vocantur fratrum filii. Wo dieselben (Brüder)^{Filii.} auch nicht vorhanden wären / an ihrer Brüder Söhne. Quibus verbis eandem significationem tribuit in confirmatione sua Rudolphus ac §. praec. voci fratrum. Daß die Wörter Brüder Söhne von den vollbürtigen und denen / so vom Vater gebrüdet seyn / ihren Söhnen zugleich sollen verstanden werden; idque ex eadem ratione, de qua in §. praec. dictum fuit. conf. Carpz. P. 3. C. 29. d. 4. n. 7. Hodie Augustissimus noster LEOPOLDUS speciali sanctione^{Hodie cum} de dato Wien den 9. Jul. 1697. fratrum filiis jus re-succedunt.^{Fratribus}

präsentationis in linea collateralis clementissime concessit, eosque cum fratribus ad successionem admittendos esse declaravit. *Das wo in Lehens- Erbschaften Brüder mit Bruders Söhnen concurriren / das Jus representationis statt haben / mithin diese von solchen nicht auszuschließen/ sondern denjenigen Antheil/ den ihr verstorbener Vater / wenn er gelebet hätte/ zu erwarten gehabt/ gleichfals zu bekommen und mit des verstorbenen Brüdern zu genießen haben sollen, Quod non tantum juri feudali communi 2. F. XI. §. 2. fed & Saxonico Lehn- Recht Cap. 32. ibique glossa convenit, Schultz. Synops. Jur. feud. Cap. VIII. n. 139. seqq. quo casu, introducta ita fori Saxonici observantia, hodie cum fratribus in stirpes succedunt, inter se vero soli in capita. Dn. Stryk. Tr. de Succ. ab intest. Diff. III. C. 2. §. 4. & 6. Ultra eorum personas autem in linea collateralis jus illud representationis se non extendit, Carpz. P. 3. C. 29. d. 7. Idque tantum quoad successionem in fratris seu patris defuncti bona obtinere putato, qui casus controversus apud nos novæ illi sanctioni pragmaticæ etiam occasionem dedit: nam in successione remotioris agnati fratrum defunctorum filii cum reliquis haud concurrent. Dn. Stryk. Exam. Jur. Feud. C. 16. q. 13.*

*V. Sororum
Filiis,*

§. IX. Hos excipiunt (V.) sororum filii, wo aber der Keiner vorhanden / an ihrer Schwester Söhne. Apud quos etiam familiæ respectus adhuc obtinet, daß Schwester Söhne von vollbürtigen Schwestern / und die vom Vater geschwiffert seyn / sollen verstanden werden / adeoque nec hic sororum uterinarum liberis locus erit. Sed quid de fororibus ipsiis puta Germanis vel consanguineis dicendum, an non

non illæ hoc casu succedere possent fratri & filiis suis præferri? anceps videtur hæc quæstio, quia fœminæ regulariter in feudis nostris deficientibus masculis proximioribus admittuntur; cur ergo hoc casu filius sororis tanquam remotior ipsi matri vel materteræ præferatur? Verum cum Divus noster Legislator eam ad successionem expresse in hoc ordine non vocaverit & in feudis nostris quamvis mere hæreditariis quandoque per supra dicta masculorum conditio sit potior, rebus sic stantibus ad eam successio non pertinebit. conf. Dn. Stryk. *Tr. de Succ. ab int. Diss. VII. Cap. III. th. 30.* id quod tamen ita intelligendum puto: modo mater vel matertera non jam admittæ sint; tunc enim filius superveniens hæreditatem jam acquisitam ex hoc titulo prætereundum non poterit. Idem *cit. loco §. 31.* conf. Struv. *Synt. Jur. feud. C. 9. §. 8. n. 8.*

§. X. His omnibus non extantibus Privilegium *VI. Patri;*
Rudolphinum nominatim facultatem succedendi. (VI.) Patri confert. Auf den Fall aber weder Söhne noch Töchter / Brüder oder derselben Söhne und auch nicht Schwester Söhne wie obgemeldet verhanden wären / sol die Erbschaft alsdenn an den leiblichen Vater fallen; cum Vladislaus in genere tantum statuat: und fort allewege an die nächsten kommen und gefallen sollen. Quamvis ergo jus feudale commune 2. F. 50. nec non Saxonicum Lehn-Recht C. 6. §. 21. Schultz. *Synops. Jur. feud. C. VIII. n. 107. seqq.* ascendentes excludat, speciali tamen hoc statuto illis apud nos derogatum est. conf. Anton. *Disp. feud. V. th. 6. lit. 6.* ad quod accedit, quod feuda nostra sint mere hæreditaria, in quibus plerumque pari modo uti in allo-

allodialibus succeditur, adeoque pater etiam admit-
 titur. Dn. Stryk. *de Succ. ab int. Diff. II. C. II. §. 4.* licet
 in eo nostrum statutum aliquid speciale habeat, quod
 pater à fratribus extantibus defuncti, eorumque &
 fororum filiis excludatur; cum alias vel cum iis
 concurrat, vel etiam iis præferatur. *Idem cit. loco §. 7.*
 Mater vero cum patre non simul succedet, quia uti
 jam aliquoties dictum masculi proximiores in suc-
 cessione feudorum nostrorum semper præferuntur,
 id quod vel maxime circa patrem obtineat necesse
 est, ut pote qui caput suæ familiæ repræsentat. Idem
 etiam iure Saxonico ita sese habet. *Land-Recht Lib. I.*
art. 17. Zobel. Differ. Jur. Sax. & civ. P. III. d. 6. n. 2. Patris
 autem appellatione venire etiam reliquos ascenden-
 tes moribus Saxonis idem monet *loco citato*; ita tamen
 ut Gradus prærogativæ semper observetur; quod
 apud nos etiam obtinebit: quamvis enim in allegatis
 locis de allodialibus tantum sermo sit, quin tamen ad
 nostra feuda mere hæreditaria ab illis parum diffe-
 rentia hæc applicari possint, nullus dubito.

VII. Collate-
 rales proxi-
 mi.

§. XI. Tandem conceditur successio (VII.) Colla-
 teraliibus proximis, quæ tantum non modo hæreditario
 seu allodiali se habet. Wo der (Vater) nicht vorhanden
 an den Nächsten/welcher von dem Vater und desselben
 Geblütte und Freundschaft der Nächste ist/ohne Inter-
 scheid Mannes oder Weibes, Personen/ ohne alle
 Mittel nach dem ein jedweder der Wurzel und also der
 Sippe nach am nächsten/ kommen und fallen. Salva
 tamen hic semper manet agnationis & cognationis
 differentia; inde ex saltem personæ, quæ patri vinculo
 consanguinitatis junguntur, hic admitti solent, quo
 feudum

feudum eo diutius penes personas familiam attingen-
tes maneat. Succedent ergo tunc suo loco & ordine et-
iam mater, soror alique omnes collaterales defuncti,
qui antea per fratres, eorumque & sororum filios ex-
cludebantur, idque secundum regulam Juris Saxo-
nici *Land-Recht Lib. I. art. 17. Je näher der Sippe/je*
näher dem Erbe / i. e. quo quis gradu defuncto pro-
ximior, eo proximior quoque hæres. Vox enim il-
la *Wurzel* nihil aliud denotat quam defunctum (non
vero præcise primum acquirentem, qui in successio-
ne feudali, quando de proximitate quæstio est, non
attenditur. Dn. Stryk. *Exam. Jur. feud. C. XVI. q. 7.*) se-
cundum quem graduum computatio instituenda
est. Dn. Stryk. *Tr. de Succ. ab int. D. III. C. II. §. II.* ex
quo fundamento ab Illustri duodecimvirali Judici-
o in causis successionem feudalem concernentibus *An-*
no 1569. post Festum St. Luciae pronunciatum fu-
it, sororem patruo esse præferendam & *Anno 1571.* post
Festum Pentecost. per sententiam amicæ defuncti præ-
patruum filiis adjudicabatur hæreditas; sine dubio ex
hac ratione, quia in illo casu soror patruo, & in hoc
amicæ patruum filiis uno gradu est proximior. Illam
successionem ita in infinitum obtinere puro; neque
enim restrictio illa juris Saxonici *Land-Recht Lib. I.*
art. 3. ad septimum gradum hætenus ullibi est recepta.
conf. Struv. *Synt. Jur. feud. C. IX. th. 7. n. 1.* Zobel. *Differ.*
Jur. Sax. & civ. P. III. d. 19. n. 12.

§. XII. Circa successionem conjugum ex ordi. *De Successio-*
ne equestri von Ritters. *Art* norandum adhuc est, *ne Conjugum.*
maritum in his Ducatibus non esse in totum hære-
dem uxoris mobiliarem, quemadmodum alias jure
Saxo-

Saxonico Land-Recht *Lib. I. art. 37.* disponitur. Dn. Stryk. *Tr. de Succ. ab intest. Diff. IV. C. 3. tb. 7. seqq.* Sed cum eo quoad dimidiam partem bonorum mobilium concurrere liberos vel his deficientibus proximam cognatam. Ob in künfftigen Zeiten/verba sunt Privilegii Rudolphini, sich begeben würde / daß eine Frau von Ritters- Art an baaren und ausgeliehenen Gelde und anderer Fahrniß über ihr eingebracht Ehe-Geld etwas hinter sich verliesse/und ohne letzten Willen stirbe/sol solch Geld und Fahrniß der halbe Theil an ihren Mann/ der andre halbe Theil an ihre Kinder / wären aber nicht Kinder vorhanden/ der eine halbe Theil an ihre nächste Freundin kommen und fallen. Quæ dispositio ad feminas nobiles tantum pertinebit, non vero ad vasallorum non nobilium conjuges, sed quoad has jus Saxonicum observandum esse puto, per ea quæ habet Carpz. *P. 3. C. 37. d. 1. n. 7.* Quod reliquam conjugum successionem concernit, cum nihil specialiter statutum deprehendamus, præter pacta dotalia jura Saxonica observanda erunt; de quibus videatur Dn. Stryk. *Tr. cit. alleg. §. 5. seqq.* ut pote ad quæ deficientibus statutis in Silesia semper est recurrendum. conf. Dn. Stryk. *Disp. de Juribus vidue nobilis in Saxonia.*

De Gerada.

§. XIII. Quoad Geradam fœminarum nobilium in nostris terris etiam singulares consuetudines obtinent. De hac enim tam inter vivos quam mortis causa libere disponere & in quemcunque etiam extraneum eam transferre possunt; indeque Divus Rudolphus in sæpius allegato Privilegio à bonis uxoris, de quibus §. præc. dictum fuit, eam notanter

ter excipit: ausgeschlossen die Gerade / damit doch auch eine jedwede von Frauen und Jungfrauen unter den Lebendigen und auff den Todes-Fall nach eingeführter Gewohnheit dieser Fürstenthümer freymächtig zu thun und zu lassen.) In quo mores nostri valde abeunt à jure Saxonico, quod Geradæ alienationem, quæ fit per ultimam voluntatem & donationem mortis causa, non admittit, nisi consensus proximæ cognatæ accedat. conf. Carpz. P. 2. C. 16. d. 1. & 2. quamvis donationem ejus inter vivos permittat. Idem *ibid.* d. 4. Eandem licentiam de Gerada testandi etiam obtinere in Ducatu Bremensi testatur Mevius *Dec. P. 7. Dec. 254.* Cæterum ab intestato Gerada defertur proximæ cognatæ etiam apud nos secundum jus Saxonicum *Land-Recht Lib. 1. art. 27.* Ista quoque differentia, quæ inter geradam & niffelgeradam est Carpz. P. 2. C. 14. d. 22. n. 2. moribus nostris observatur. Quæ vero res ad geradam pertineant, docet specialis catalogus, quem ne labor noster academicus nimium excresceret, apponere haud consultum duximus, præsertim cum Anno seculi præteriti decimo octavo sit confectus, à quo tempore mutato ornatu muliebri res geradicæ quoque valde mutatæ & auctæ fuerunt.

§. XIV. Quemadmodum cognari geradam, ita *De Heergewertam* secundum jus Saxonicum *Land-Recht Lib. 1. art. 22.* etiam apud nos præcipuam habent. Præterea uxori Morgengaba nec non Cibaria domestica das *Morgengaba & Cibaria* debentur, in quibus omnibus jura Saxonica puta *Land-Recht Lib. 1. art. 22, 24. & 1. 3. 4, 38.* observantur, & uti in catalogo, qui hac de re

exstat, dicitur, nach Ordnung der Sächs. Rechte proceditur. Dotalitium quoq; vasallorum viduabus saluum est, quod plerumque una cum dote in pactis dotalibus determinatur, vel si talia non extent, duplicatæ dotis usuræ debentur secundum receptos mores Saxonicos. conf. Carpz. P. 2. C. 42. d. 2. n. 7. seqq. nec interest in Silesia, an dos illata sit vivo marito, an eo defuncto uxor una cum interesse debito eam offerat; hoc enim casu dotalitium etiam à vidua recte exigi docet sententia supremi Iudicii Regii Pragensis quam Schifordgh. *Tr. de vet. & nov. Jure Siles. q. fin.* allegat; cum quo faciunt consuetudines Saxonicae Carpz. P. 2. C. 44. d. 11. Unde in Silesia ad constitutionem dotalitii non præcite requiritur, dotem in feudi utilitatem esse versam. Weingart. *Fasc. Jur. div. P. 1. p. 370.* an vero apud nos ex feudis dotalitium constitui possit, non est quod demum dubites, cum illa æque ac allodia libera dispositiõni subiecta onus non respuant, quod moribus Germanicis omnibus feudis incumbit. conf. Schultz. *Synops. Jur. feud. Cap. VIII. n. 215. seqq.* Mod. Pistor. *Fol. II. Cons. XI. n. 25.* & Henelium *de Dotalitio C. 7. §. 7.* qui in eleganti hoc opere consuetudines Silesiæ circa dotalitium more suo laudando subinde diligentissime adducit & accurate examinat, quæcum in Ducatibus nostris nihil speciale sit constitutum, etiam apud nos locum invenient.

CAP. V.

DE ONERIBUS FEUDORUM ET VASALLORUM.

§. I.

*De Servitiis
feudalibus.*

Cum de debitis feudalibus vel vasallorum jam supra §. II. C. III. §. 3. de dote §. II. C. IV. §. 5. & de dotali-

393

talitio *ibidem* §. 14. dictum sit, restat ut de servitiis eque-
 stribus, reliquisque oneribus adhuc quædam dica-
 mus. Et quidem quod in specie servitia illa concer-
 nit, ad ea obligari vasallos nostros intuitu feudorum
 suorum, facile constare potest ex iis, quæ supra *S. I.*
C. I. §. B. de feudis Silesiæ in genere differuimus, quia
 in his terris huic oneri obnoxia sunt omnia bona, si-
 ve allodialia sint sive feudalia. Quo vero in specie
 de feudis nostris jam agamus, docent illud apud nos
 reservationes & clautulæ à Regibus Bohemiæ tan-
 quam Dominis directis apponi solitæ, quoties vasal-
 lis privilegia indulta sunt; quarum exempla non-
 nulla jam supra *S. II. C. I. §. 4.* adduximus, ubi servi-
 tia Dienste notanter excepta leguntur; Inde jurant
 vasalli nostri inter alia *gewöhr zu seyn* / qua voce *ge-
 wehr* vel uti alias dicitur *gewärtig* / obligatio ad ser-
 vitia indigitatur, quod secundum jus Saxonicum feu-
 dale *Lehn-Recht C. 3.* ita exprimitur: *daß er ihm ge-
 treu und hold seyn wolle mit der Folge.* Quæ vox
Folge idem denotat. conf. *Wehner. Obs. pract. Voce:*
Ritter-Dienst & Voce: Folge. Idque eo minus habet
 dubitationis, cumposito feudo quamvis improprio
 regulariter etiam ponenda sint servitia, quia sunt de
 natura feudi & regulariter debentur, nisi expresse
 sint remissa. conf. *Anton. Jur. feud. Disp. VII. tb. 2. &*
3. ibique not. Struv. Synt. Jur. Feud. C. XI. §. 4.

§. II. Pristinis temporibus servitia equestria in-
 determinata fuisse, vasallosque nobiles ad benepla-
 citum Principum suorum ea præstitisse apparet ex
 eo, quod Schieckfus. *Chron. Silef. I. II. C. XXVII.* adducit:
daß zuvor ein jeder / wie der Mann geseßen gewesen /
fort-

fortzsehen müssen. Verum ibidem etiam notat, Boleslaum I. Ducem Schwidnicensem certum ordinem constituisse, daß er unter seinem Adel wegen des Fortzuges eine gewisse Ordnung gemacht/ und die Ritter-Dienste ihnen nach eines jeden Vermögen aufserleget. conf. Cromerus de Rebus Polonorum Lib. XI. Sequentibus temporibus accuratius hoc determinabatur & imprimis in nostris Ducatibus extat Ferdinandi I. gloriosissimæ recordationis specialis constitutio: *Revers* wegen der Ritter-Dienste de Anno 1550. ubi definitum, quod horum Ducatum Status trecentis equitibus in casu necessitatis Regi Bohemæ Domino suo servire debeant. Daß solche Stände der Königlichen Majestät/ Ihre Majestät Erben und nachkommenden Königen zu Böhemb als Obristen Herzog in Schlesien drehundert wohlgerüstete Pferde zu Ritter-Dienst/ wenn es der Königlichen Majestät oder Ihre Majestät Erben und nachkommenden Königen zu Bohaimb Nothurfft seyn und sie darzu ermahnen und ersordern werden/ schicken und abfertigen wollen. Secundum hunc numerum CCC. equorum postea habita ratione feudorum, quod equis quisque vasallus servire debeat, determinatum fuit, was auff ein jedes Gut der 300. Pferde wegen kommt. Estimatur autem eqvus ein gerüstetes Pferd LXXII. thaleris, adeoque ein halb Lehn-Pferdt 36. und ein Fuß 18. Thaler; qua de re cerra registra in Cancellaria nostrorum Ducatum habentur.

*Et quidem
militaria.*

§. III. Sunt autem servitia illa potissimum militaria, quæ vasallis nostris incumbunt; inde vocantur Ritter-Dienste; quæ equis armisque præstantur. Wehner. *Voce Ritter-Dienste.* Notaru dignum est,

in

in antiquis nostris privilegii mentionem fieri vexillorum gewisser Panier und Heerzeichen. Ita Carolus IV. in Confirmatione Privilegiorum de Anno 1369. promittit: Daß in demselben Lande Rittern und Knechten bleiben sollen Panier und Heerzeichen/ die von alten Fürsten anff dasselbe Land gestorben und gefallen sind. Idemque iisdem verbis spondet Wenceslaus filius in Privilegio de Anno eod. quibus vexillis eos forte usos fuisse in præstandis servitiis militaribus conjicio, cum idem ferme reperiatur sancitum in der Fürstenthümer Oppeln und Ratibor Landes-Ordnung P. II. Tit. 5. von Fahnen und Feldzeichen. conf. Weingart, Fasc. Jur. div. P. II. p. 228. seqq. qualia vexilla à Banneriis Nobilibus præferri solebant; unde Banner-Herren dicebantur, qui erigendi vexilli militaris & sub eo inferiores vasallos ducendi prærogativa gaudebant. Höpping. de Jure insignium Cap. XVII. n. 43. conf. Besold. Voce Banner. Servitia paganica certa non requiruntur à vasallis nostris, nisi forte huc referri velles, quando accedenti Bohemiæ Regi vasalli nobiles obviam procedere & apparatu splendido eum excipere solent; cujus exempla passim legi possunt in Chronico Silesiæ Schickfusii; hæc tamen obsequii testandi causa potius una cum aliis subditis exhibentur, quam quod tanquam vasalli ad illa in specie essent obstricti.

§. IV. Ad servitia illa militaria obligantur regu- *De servitiis*
lariter omnes, sive feuda nobilia sive ignobilia pos- *equestribus.*
sideant, Herren / Ritterschafft / freye Lehns- Leute
und die von Städten/welche Land-Gütter haben; sive
bona; sint allodialia sive feudalia per superius dicta;
nisi

nisi quod Clericis serviendi necessitas remissa sit & adhuc excipiantur in allegatis literis reverfalibus Ferdinandi I. die Burglehn und Geschöffer; ex ea ratione, quod sint bona cameralia; quo privilegio an adhuc hodie gaudeant, postquam alienata & alius in feudum concessa sunt, haud immerito dubitari potest. Cæterum in persona propria vasallus in nostris terris servire non tenetur, sed ex dispensatione clementissima Divi Imperatoris Ferdinandi I. personam acceptabilem substituere licet. Da einer aus beweglichen Ursachen selbst persönlich zuziehen ungeschickt / so sol er eine andre taugliche Person / obgleich dieselbe nicht einer von Adel mit seiner Anzahl / so viel auff ihn kommt / schicken. Qualitatem vero substituti examinabunt commissarii ad lustrationem equitum zur Musterung der Ritter: Pferde constituti Schultz. *Synops. Jur. feud. G. X. n. 38. seq.* quæ lustratio regulariter in territorio horum Ducatum instituenda est. Ex eo simul colligitur, foeminas ad præstanda servitia etiam obligatas esse, cum hoc casu, da einer selbst zuziehen ungeschickt / alius substitui debeat. vid. Rosenth. *Synops. Feud. Cap. 8. Concl. 8. n. 8. § seqq.* Idem de pupillo dicendum Landrecht *Lib. I. art. 23. Lehnrecht C. 26. Zobel. Differ. Jur. civ. & Sax. P. II. Diff. 24.* Civitates bona possidentes etiam per substitutum uti reliquæ universitates omnes serviunt. Anton. *Jus feud. Disp. VII. th. 5. lit. b.*

Cujus sum-
bis præsen-
tur?

§. V. An vero Domini an propriis sumtibus servitia hæc equestris præstanda sint, dependet ex illa præjudiciali quæstione: quousque fines territorii, intra quod servire tenentur, se extendant? Sane hoc non definit Divus Ferdinandus in allegatis literis reverfalibus, sed Statibus prætendentibus: daß sie sol-
che

395

che Ritter-Dienste auffer der Fürstenthümer Schweid-
 nitz und Jauer Gränz nicht solten zuthun verpflichtet
 seyn / man gebe ihnen denn die Besoldung / necessita-
 tem imposuit probandi hoc privilegium, alias vero
 fines ad universam Silesiam restringi voluit. Funda-
 tam autem esse nostrorum Statuum præensionem
 constat ex privilegio Annæ Augustæ de Anno 1553.
 Weingart. P. II. fol. 269. seq. ubi: Auch sollen und wol-
 len wir sie / die uns Dienstes pflichtig seyn / nicht
 zwingen/nach ihnen gebieten/keinerley Dienst zu thun
 auswendig der Gränz der vorgeandten Fürsten-
 thümer und Landes/à quo tamen privilegio, indistin-
 ctè vasallis militantibus (auswendig und inwendig
 der Gränge/) stipendia (Kost und Nothdurfft/) pro-
 mittente mores hodierni ex jam dictis recesserunt,
 qui potius conveniunt cum jure feudali Longobar-
 dico, quod 2. F. 107. territorii respectum habet. conf. Dn.
 Stryk. Exam. Jur. feud. Cap. XVIII. q. 27. Jus Saxonicum
 feudale commune Lehn-Recht C. 4. neutrum respi-
 cit, sed indistinctè obligat Dominum ad suppeditan-
 dos sumtus post lapsum sex septimanarum; sed con-
 trariam consuetudinem in plerisque locis obtinere
 monet. Carpz. P. 3. C. 28. d. 18. n. 7. Quoties igitur va-
 falli nostri intra fines horum Ducatum serviant, pro-
 prios sumtus impendere tenentur, extra territorium
 hoc vero Dominus stipendia solvit. Sed an hodie
 fines tam accurate adhuc observentur, mihi quidem
 adeo certe non constat. Sane cum onus suppeditan-
 di stipendia & sumtus finaliter in provinciam redun-
 det, à qua per modum collectarum hodie exiguntur,
 non multum intererit, unde tandem sumtus prove-
 niant.

L

§. VI.

*De Conscriptio-
ne mili-
tari.*

§. VI. Hunc in modum igitur se habent servitia equestria apud nos, quorum usus pristinis temporibus frequentior erat ac quidem hodie, nisi quod Anno 1664. cum periculum belli Turcici provinciis his immineret, ea adhuc exacta fuisse constat. Scilicet cum hodie in bellis gerendis militia, ut vocatur regularis plerumque adhibeatur & servitia equestria ad territorium restricta, sint inventa est conscriptio militaris die Landes-*Werbung* / ubi loco servitiorum equestrium *der Ritter-
Dienste* miles certus est conscribendus sumtibus totius provinciae,isque praecipue pedestris, (equestris enim comparatio communiter ipsis officialibus militaribus committitur) qui extra Silesiam Regi Bohemiae militet. Numerus vero militum ab unoquoque statuum praestandorum rationem habet ad indictionem collectarum (seu ut vulgo dicuntur *steuerarum*) impositarum & ex his aestimatur, quot quisque viros praestare debeat. Huic oneri non tantum subjiciuntur omnes reliqui status, eorumque bona, cujuscunque sint qualitatis & conditionis, sed etiam Clerici ipsi, qui secundum haec dicta a servitiis equestribus alias immunes erant. Vasalli tamen ipsi non suis sumtibus sed communis villae (*auff Unkosten der Gemeinde*) militem conscribunt, ita ut quilibet rusticus vel incola suam portionem conferre teneatur.

*Tenantur ad
Collectas.*

§. VII. Est quoque generale omnium feudorum non tantum in nostris sed universae etiam Silesiae Ducatibus onus, ut praeter servitia possessores ad collectas perinde ut alii subditi obligentur; adeoque differentia illa, quae in Saxonia est zwischen Ritter- und Steuer-

Steuerbaren Hufen. Carpz. P. 3. C. 28. d. 19. apud nos plane non attendatur. Origo hujus oneris communiter Boleslao I. Duci Schwidnicensi adscribitur, à quo juris feudalis Saxonici introductionem & servitiorum equestrium determinationem supra etiam deduximus. conf. *Lichtensterns Schlesiſche Fürſten-Krone p. 367.* & primis quidem temporibus collectæ voluntariæ fuiffe videntur ad rogationem dominorum factæ; unde in privilegiis nostris nonnunquam dicuntur *die Königl. ſche Beede*; de quo vocabulo. conf. *Wehner. Obſ. pract. Voce Beede.* Sed quæ ob frequentem usum postea in perpetuum & necessarium onus abierunt, & hodie secundum certam distributionem ex debito exiguntur. conf. *Lichtenstern p. 720. seq.* Quam in rem proſtat indictio quædam, secundum quam collectæ imponi solent. Exhibet antiquam *Generosus Dn. de Mertzdorff in Appendice der Extracte der Kayserschen und Königl. Fürsten-Tags Propositionen*, sed illa post finitum bellum tricennale temperata fuit; unde recentior adhuc proſtat. Præter generalem illam indictionem singuli Ducatus suas speciales habent ratione bonorum ibidem sitorum, secundum quas catastra conficiuntur & ab incolis steuræ exiguntur. Hæ sunt collectæ ordinariæ, præter quas variæ extraordinariæ adhuc imponi solent, de quibus hic dicere non attinet.

§. VIII. His vero oneribus collectarum & tribu-^{Et quidem} torum obnoxia sunt regulariter omnia bona horum ^{ousnes,} Ducatum, nulla possessorum habita ratione, sive illi sint Clerici sive seculares, sive Nobiles sive ignobiles. Quoad Clericorum bona expressa reservatio reperitur ad instantiam reliquorum ordinum facta à Divo Ferdinando I. in literis reversalibus ob ser-

vitia equeſtria conceſſis, quas jam hoc capite aliquoties adduximus, ubi: daß die Geiſtlichkeit und Burcklehn/ auch Geſchöſſer in andern Sachen von dem Lande nicht getrennet/ noch gezogen werden/ ſondern dieſelben wie biſher bey dem Lande bleiben und die Miſſe leidung tragen ſollen. Quod clarius adhuc exprimitur quoad univerſam Sileſiam in der Käyſerlichen Reſolution auff des geſamnten Landes Schleiſiens hinterſtellige Gravamina de Anno 1610. ubi; daß ebener maſſen/ wie ſich die Weltlichen biſhero verhalten und jederzeit thun müſſen/ alſo auch die Geiſtlichen ſamdt den Commendatoren in den jenigen Territoriis, da ſie mit ihren Güttern geſeſſen. - - - Anlagen/ Steuern und Hülfen abgeben ſollen. De Civitatibus eorumque incolis pagos poſſidentibus vide Königs Matthiæ Spruch de Anno 1475. ſ. am erſten als; nec non Königs Ferdinandi I. beſtätigten Vertrag zwiſchen Land und Städten der Fürſtenthümer Schweidnitz und Jauer de Anno 1546. ſub Titulo: der von Städten Miſſe leidung/ ubi iſſis neceſſitas ſolvendi collectas æque ac aliis vaſallis injungitur. Illi tamen, qui feuda majora, quibus jus Statuum annexum eſt, poſſident, ſteurerarum ſolutionem aliquot thaleris minorem præſtant, quam prædiorum ruſticorum poſſeſſores. De reliquis oneribus præſtari ſolitis e. g. hoſpitatione & vectura militari, angariis & parangariis & ſimilibus idem apud nos ſtatuendum eſt, ut pote ad quæ indiſtincte omnes etiam tenentur.

Vaſallis nobilibus certa Munera imponuntur.

§. IX. Ad onera & ſervitia vaſallorum nobilium qua talium (Landsaſſen) in ſpecie referri poſſunt Aſſeſſoratus munera ab iis in Judiciis horum Ducatum

tuum provincialibus Seviralibus scilicet & Duodecim virali Mann- und Zwölffer-Recht gratis suscipienda. Et quidem qui Judicio Sevirali asident tres Nobiles, ex ordine equestri Weichbildi Schwidnicensis eliguntur & olim salarium quoddam à tribus Cænobiis Leubensi, Camenecienti & B. Virginis, (quod in Arena Vratislaviensium firum est) præstandum habebant, neque ultra biennium inviti hoc munere onerabantur. conf. Weingart. *Fasc. Jur. div. P. II. fol. 288. seq.* Hodie vero aliter se res habet, munusque quod antea temporarium erat, ad dies vitæ retinet, qui ad subeundas partes Assessoris à supremo Aula Præsente tanquam Præsede Illustris hujus Judicii semel delectus est. conf. Dn. Caritii *Disp. de Jure Civium Schwidnic. em. feuda nob. s. II. §. 5.* Ad constitutionem Judicii duodecimiralis concurrunt etiam reliquorum Districtuum seu Weichbildorum Nobiles, quorum quisque munus Duodecimiralis eines Zwölffers sive Assessoris subire & delectus singulis quatuor anni temporibus, quando judicium illud Præsede Illustrissimo Capitano exerceretur, interesse debet. Est vero hoc officium ambulatorium; inde quoties quis quatuor vicibus eo functus est, wenn er es vier Quartale besüßen helfen / ad alium ex ordine Nobilium devolvitur, qui ipsi succedit; postea ad triennium ab ejusmodi muneribus immunis est; quæ & familia pluribus definiuntur in der Bestellung des Zwölffer-Rechts / quam exhibet Weingart. *P. II. fol. 288. seq.* conferri hic omnino debet Divi Rudolphi II. Kaiserliche Confirmation der Vergleichung wegen Besetzung des Zwölffer-Rechts / wie auch der Supplication und Revision

non halber de Anno 1601. apud eundem P. II. fol. 280. seqq. ubi statutum, quod qui semel Assesores iudicii duodecim viralis constituti sunt diutius huic muneri præesse debeant, eorumque opera salario aliquo sit remuneranda.

CAP. VI.

DE PRIVILEGIIS VASALLORUM.

§. I.

*Feuda nostra
non nobilitant.*

Dicendum adhuc est de privilegiis, quæ intuitu feudorum nostrorum scilicet majorum vel nobilium possessoribus seu vasallis comperunt. Sed ante omnia monendum est, quemadmodum jure Saxonico acquisito feudo nobili nulla equestris dignitas possessori simul acquiritur. *Sein Schild wird dadurch nicht erhöht/Lehn-Recht C. 21. Anton. Jus feud. Disp. I. lib. 6. lit. b.* ita etiam in nostris terris jura Nobilitatis personalis feudis non adhærent, sed ea specialiter adhuc impetranda sunt à Rege Bohemiæ. Ubi quidem respectu Silesiæ & nostrorum Ducatum id observandum, quod non præcise diplomata Nobilitatis *Adels-Briefe* ex Cancellaria Imperiali (*Reichs-Canzleyen*) petenda sint; nam quod in Cap. Leop. art. 44. habetur, respicit Imperium Romano-Germanicum non vero Bohemiam, cum qua Silesia nostra cohæret; neque enim Rex Bohemiæ interest quando Capitulatio conficitur, adeoque quoad terras suas non obligatur. *Schwed. Introd. in Jus publ. Part. spec. S. II. C. V. §. 1.* possunt ergo à nostratibus diplomata etiam peti ex Cancellaria Archiducali Austriaca vel quod ad evitandas contradictiones tutissimum ex Bohémica, præsertim cum creati à Rege Bohemiæ Nobiles in Impe-

fio

rio Germanico universo tales etiam habeantur. Ill. Dn. de Rhetz. *Inst. Jur. publ. Lib. I. Tit. XIX, §. 2.* Quamvis autem vasallum apud nos feudum non nobilitet, tributum tamen ipsi varia jura & immunitates, ut in multis, nisi jam Nobilis sit, Nobilibus tamen æquiparetur. Inde in nostris privilegiis & constitutionibus provincialibus sæpissime conjunguntur die von Adel und belehnete; item Ritterschafft und Manne / die belehnet seyn. Quo ipso tamen jura ordini equestri quæ tali competentia nihil ominis salva manent, ejusque dignitati & prærogativæ nihil detrahitur. Ex illis igitur privilegiis, quæ vasallis nostris in genere sunt tributa, potiora jam in medium proferemus.

§. II. Primarium ex his est Privilegium Fori, vi De Privilegiis
cujus vasalli Magistratus civitatis jurisdictionem Fori
agnoscere haud tenentur, sed regulariter forum sortiuntur coram Illustrissimo horum Ducatum Capiteano vices regias ibidem pleno jure tenente, judiciumque provincialibus. (quamvis hodie horum non æqualis sit vigor ac quidem pristinis temporibus) Deprehenduntur jam hujus exemptionis vestigia in antiquissimis privilegiis. Ita in privilegio Henrici Ducis Silesiæ Civitati Schwidnicensi concessio de Anno 1285. constitutum: *Item damus, concedimus & volumus, ut omnes Milites & Fœdales super debitis in dicta Civitate contractis coram nostro provinciali Advocato ejusdem Civitatis conventi debeant respondere. Quem Advocatum provincialem in villis nomine Ducum jus dixisse optime exponit Schifordegh. in Tr. de Jurisd. que fuit olim in Silesia. q. 2. cum Advocatus hæreditarius in civitatibus jurisdictionem exerceret, illo dignitate multum inferior. Postea mutato statu pristino alia jurisdic-*

ditionis forma introducta, Capitaneusque constitu-
 tus, coram quo hodie vasalli forum competens ha-
 bent, idque tam in causis feudalibus quam allodiali-
 bus, tam civilibus quam criminalibus. videatur *der*
Böhmische Spruch zwischen Land und Städten der
Fürstenthümer Schweidnitz und Jauer *de Anno 1510.*
 sub rubrica: **Gerichte über dem Adel.** Weingart. P. II.
 fol. 263. nec obstat, quod hic Nobilium in specie fiat
 mentio, dictū enim in §. præced. ad vasallos feuda no-
 bilia possidentes æque talia privilegia pertinere, quod
 etiam usu ita testari testatur experientia. conf. Fer-
 dinandi I. **bestättigten Vertrag** *de Anno 1546.* tit. **Hals-**
Gerichte; ubi in genere dicitur: **Ein jeder Landsaß**
oder Belehnet. Quæ tamen de exemptione à ju-
 risdictione civitatensi diximus, limitationem patien-
 tur, si forte vasalli in civitatibus domos possideant,
 quo casu ad omnia onera realia tenentur & in actio-
 nibus realibus coram Magistratu Civitatis tanquam
 in Foro rei sitæ se sistere debent; cum non persona
 sed res hic attendatur. conf. Dn. Stryk. *Not. ad Laur.*
 p. 39. Voce: *Clericus.* videatur / **der Böhmische Spruch**
Rubric. VII. ubi in specie hoc urgent civitates contra
 Nobiles, qui proprias ædes in civitatibus emunt. Im-
 primis vero notatu digna est iudicii criminalis con-
 stitutio, quando contra vasallum delinquentem for-
 manda est inquisitio. Præses ibi est Illustrissimus Ca-
 pitaneus, Assessores vero XII. Pares Curiaë seu con-
 vasalli; Ex iis quatuor priores sunt **die vier Ober-**
Rechts-Stzer; reliqui octo ex singulis horum Duca-
 tum Weichbildis à Capiteo conferuntur. Co-
 ram iudicio ita formato inquisitus respondere tene-
 tur. Eodem ferme modo apud Germanos olim iudi-

dicium criminale Nobilium, quod *Mannrecht* dicebatur, institutum fuisse docet Schottelius in *Tr. de Singul. in Germ. Juribus C. IV. S. 1. seqq.* Quid obtineat, si in civitate delictum gravius à vasallo quodam commissum fuerit, vide allegatam Transactionem à Ferdinando I. confirmatam *cit. loco.* Scilicet iudex loci inquirendi potestatem non habet, sed in custodia tantum delinquentem detinet, & Capitaneo crimen commissum denunciat, qui adhibitis adhuc duobus ex ordine Senatorio illius civitatis modo dicto iudicium criminale instituit.

§. III. Nec minoris momenti est jus Statuum, cuius hic est effectus, ut vasallus in comitiis & conventibus provincialibus comparere, deliberationibus interesse, votumque suum de negotiis in medium prolatis dare possit. Competit illud vasallo propter feudum, quod possidet & aliquam provinciæ huius portionem eminentiorem constituit; utque adeo ad ipsam vasalli conditionem vel dignitatem natalitiam non adeo respiciendam sit, cum semel ad possessionem feudi nobilis admissus, membrum reliquorum Statuum provincialium fiat, & ibi non ratione personæ sed honorum compareat; ex qua ratione vasallum non nobilem ad jus voti & sessionis in ejusmodi conventibus omnino admittendum esse censeo. Inde Clerici quoque, quos inter vasallos nostrorum Ducatum numerari supra *s. II. C. II. S. 4.* diximus, in comitiis dictis compareant, ibique jus voti & sessionis, uti seculares, habent, atque inter ordines provinciales referuntur; inter quos etiam primum locum obtineat, eorumque mentio in titulis semper

M

per

per præponitur: E. G. Denen Herren *Pralaten* und *Landes-Officieren*.

Vasalli nobi-
les quoad Of-
ficia practi-
pui.

S. IV. In eo vero vasallorum nobilium præ non nobilibus conditiopotior est, quod in officiis harum Provinciarum primariis, puta *Landes-Hauptmanns/Oberrecht-Sickers/Landes-Eltisten/Landes-befellten/Steuer-Einnehmers/Land-Schreibers/Hoff-Richters* &c. præferendi sint tum his tum etiam Nobilibus alienigenis. Verba privilegii Annæ Augustæ de Anno 1357. (conf. Weingart. P. II. fol. 270.) hanc in rem ita se habent: *Auch globen wir und wollen in die obgenannten Fürstenthumb / Herrschafft und Zugehörunge keinen Hauptmann / Land-Schreiber oder sonstem Amptmann setzen in keinen Zeiten / er sey denn ein Biedermann / und wol geseßen und geboren aus demselben Lande.* Idque Carolus IV. Maritus in Privilegio de Anno 1369. Weingart. P. II. fol. 262. nec non Filius ejus Wenceslaus eodem anno confirmarunt. Idem de novo statuit Ludovicus Rex in Privilegio de Anno 1526. Weingart. P. II. fol. 277. ubi: *Daß wir / unsere Erben und nachkommende Könige zu Boheim und Herzog in Schlesien keinen andern Burggrafen Amtmann / Hoff-Richter / oder Cangel --- setzen und verordnen wollen / noch sollen / denn einen vier schuldigen wohlverhaltenen Biedermann / in demselben Fürstenthumben geboren und geseßen.* Jura indigenatus igitur etiam apud nos obtinent, eorumque semper habenda est ratio in conferendis officiis ad Regimen harum Provinciarum spectantibus; quod etiam in plerisque reliquorum Silesiæ Ducatum privilegiis sancitum deprehendes. Apparet simul
ex

ex allegatis, quousque requiratur antiquitas stemmatis. Nimirum ex quatuor avis paternis & toridem maternis probari debet Nobilitas; quod etiam apud Silesios in Judicio equestri, *im Ritter-Recht* ita observatur, prout hoc indigitat Georgius de Wentzky *Tr. spec. vom Schlesiſchen Ritter-Recht. p. 39. seq.*

§. V. Modernum usum jam adductorum quod concernit, haud diffidendum est, horum privilegiorum non adeo strictam hodie esse observantiam, cum Augustissimi nostri Patriæ Patres sæpius personis alienigenis his terris clementissime prospexerint, easque dictis officiis præfererint; idque imprimis quoad horum Ducatum præfecturam contigisse constat. Quo ipso tamen hætenus rei patriæ non male consultum fuit, ex quo partes illæ semper conceditæ fuerunt Viris, quorum intemerata in justitia administranda dexteritas, & indefessum in promovendo communi patriæ bono studium Ordinum amorem & applausum ipsis facile conciliarunt. Nec opus est exempla ex longinquo petere; præsens est Illustrissimi & Excellentissimi Dn. FRANCISCI JOSEPHI S. R. J. Comitis de OPPERSDORFF &c. &c. &c. Domini nostri gratiosissimi, quem Sacratissimus Imperator noster LEOPOLDUS ad vices ejus regias in his Ducatibus tenendas constituit, cui summo muneri, ut diutissime sospes & incolumis felici præsit successu, ea qua decet observantia, optandum est. Tantum vero abest, ut ejusmodi exceptionibus quamvis crebris, omnis privilegiorum vis sit sublata, ut potius iidem Augustissimi Patriæ Patres datis literis revertalibus pro sua, qua semper complexi sunt hos suos Ducatus, clementia eadē integra servarint. Ad manus jam

*Quid hodie
obvineat?*

est exemplum illarum literarum reversalium, quas Ferdinandus I. gloriosissimæ memoriæ ordinibus concessit Anno 1561. cum Georgio Mehlio, Regni Bohemix Vice Cancellario Germanico conferret Castrum regium Boleslaviense das Königl. Burck & Lehn zu Bunzlau/ eundemque Judicio aulico Ducatus Jau-rovienfis præficeret; ubi: Daß (excepto hoc catu) keine ausländische Person/ und die nicht in den Fürstenthümern Schweidnitz und Jauer geboren und belehnet/ zu solcher Hoffrichterem und unserm Burck & Lehn Bunzlau solle zugelassen werde/ & quod præsens casus ibren Freyheiten und Privilegien solle unschädlich seyn. Præterea hodie ad antiquitatem stemmatis non amplius adeo accurate respicitur, neque Nobilitas à quatuor avis paternis vel maternis demum deducenda requiritur; quemadmodum pluribus de eo disponitur in Rescripto Casareo, dat. Neustadt den 21. April. Anno 1668. ubi agitur de conditione & juribus der nicht vierschildigen von Adel & quod ab officiis non sint excludendi.

*Immunitas à
pœna contumaciae hodie
abrogata.*

§. VI. Gaudebant etiam olim vasalli ea immunitate in judicio Sevirali Regio, im Königl. Mann-
Rechte/ quod præcise non tenerentur ad primam citationem comparere, accusatioque contumacia contra eos locum non haberet, neque restitutio expensarum termini ab iis urgeri posset; quod in Privilegio Regis Georgii de Anno 1459. (in quo habetur Ordinario illius Judicii Regii) ipsis concessum est: Die Ritterschafft und Manne/ die belehnet seyn/ sollen der Bussse frey seyn. conf. Weingart. P. II. fol. 273. seqq. sed meliori consilio Augustissimus noster Imperator Judicium

cium hoc illustre pristino Vigori restituens illud abrogavit in Rescripto an das Königliche Ober-Ampts Collegium de Anno 1660. ubi optimus Patriæ Pater sapientissime constituit: daß die übrigen Mißbräuche/ daß die von Adel und Belehnten erst auff die dritte Citation ohne Straffe erscheinen/abgestellet zu werden sollen/ ne Lites ita nimium proreleantur, sumtibusque & Expenfis parceretur. Adeoque hodie vasallæque ac aliæ personæ prima vice statim comparere debent, vel si emanferint, pœnam contumaciæ dare cõguntur, nisi legitima impedimenta docere possint; de quo, tanquam capite processus communis, quod in nostris terris etiam obrinet conf. Dn. Stryk, *Introd. ad Prax. for. Cap. VI.*

§. VII. Eminentiori tamen jure adhuc gaudent vasalli, quoribus ad testimonium dicendum apud illustre Judicium Regium Sevirale citantur, ut ad præstandum oraliter juramentum testimonium non teneantur, sed eorum depositio sine hoc requisito alias maxime necessario. (conf. *C. 51. X. de Testibus*) plenam mereant fidem. videatur die rothe Siegel-Ordnung apud Weingart, P. II. fol. 284. ubi: denen von Adel und Belehnten mit gewöhnlicher Auffgebung des Eydcs. Sunt multi Dd, qui ambigunt de valore ejusmodi statuti, inter quos est Mev. ad *Jus Lubec. P. 5. T. 7. art. 11. n. 3.* & Gail. *L. 1. Obs. 101. n. 13.* cum nulli testi injurato credendum sit, & omnis substantia depositionis à juramento dependeat. conf. *Carpz. P. I. C. 16. d. 31. n. 1. seqq.* Sed alii mitius procedunt & personis egregiis hoc privilegium non denegant. conf. B. Brunnem. in *Proc. Inquisit. C. 8. M. 2. n. 44.* quod etiam Juri Saxonico convenit.

94
 venit. conf. Land-Recht Lib. 3. art. 89. ubi iudici & scabinis necessitas jurandi hoc in casu etiam remissa est, & sub fidelitate Imperio ante præstita deponere jubentur: idemque quoad personas juramento speciali in officij sui exordio præstito obstrictas apud nos disponit die rothe Siegel-Ordnung alleg. loc. Utrumque etiam de Nobilibus dici potest, qui inter personas egregias merito referuntur. Setfer. de Juram L. 3. C. 7. n. 7. quibus reliquos vafallos feuda nobilia possidentes æquiparari supra diximus sub initio hujus capituli. Nec ideo fidem amittit testimonium eorum, cum ante depositionem Judicii hujus Illustris Präses der Obriste Hoffmeister / vel qui ejus locum tunc tenet, testem ad veritatem dicendam sub fide DEO, Cæsari & Conjugi præstita compellat, daß er / Zeuge / auff den Eyd / den er GOTT in der heiligen Tauffe / Ihro Majestät / wie auch Weib und Kind geschworen / die rechte Wahrheit bekennen und aussagen solle. Ut adeo metus perjurii eos etiam continere possit. Ad quod accedit, quod in causis civilibus hoc Judicium tantum cognoscat, vide die rothe Siegel-Ordnung / non vero in criminalibus, quæ vitam & honorem concernunt, in quibus Illustrissimus Capitaneus (scil. quoad vafallos) iudex competens est, ubi juramentum à quocunque teste merito exigitur. conf. Brunnem. Proc. Inquisit. Cap. 8. M. c. n. 43.

De aliis privilegiis.

§. VIII. Possent adhuc plura privilegia, eaque valde insignia adduci, quæ in Ducatibus nostris vafallis tribuuntur, puta jus de non evocando, cujus imprimis fit mentio in Privilegio Vladislai de Anno 1511. Daß genante der Herren und Ritterchaft Standes

des nun und hinfort weder durch uns / unsere Erben und nachkommende Könige in Böhheim und niemand anders umb keinerley Ursache willen außserhalb Landes *ciuet* oder zu ewigen Zeiten bey mancherley Pön gefordert / geladen / gezogen werden / und daraus zu gestehen schuldig und vorpflichtet seyn sollen. conf. Weingart. P. II. fol. 277. Verum cum hæc immunitas non tantum vasallis qua talibus, sed omnibus reliquis harum terrarum incolis ab Anna Augusta sit concessa, vide Privilegium illius de Anno 1353. apud Weingart. P. II. fol. 270. imo universæ Silesiæ comperat. Weingart. P. II. fol. II. seqq. nostro proposito proprie non convenit, multa verba de eo facere. Jus & Judicium equestre / das Ritter-Recht / ad Nobiles tantum pertinet, & in causis injuriarum & Nobilitatis probatione institui solet. Henel. *Silesiograph.* p. 101. Nostrium ergo non est, de eo hoc loco agere, qui de privilegiis vasallorum tantum differimus; nec etiam opus est, cum hodie raro vel nunquam amplius exerceatur, ejusque tractationem susceperit expressa opera Georgius de Wentzky in Tr. von dem Schlesischen Ritter-Recht und Ehren-Gerichte / qui prodit Lipsiæ 1615. in 4to. reliqua privilegia vasallis ex ratione juris communis adscribi solita non adducimus, cum de illis Eneckelius in Tr. de Privilegiis, aliique Dd & Feudistæ jam satis egerint; forte etiam nostris non adeo quadrarent, qui in plurimis magis ut subditi quam ut vasalli in specie sic dicti se habent.

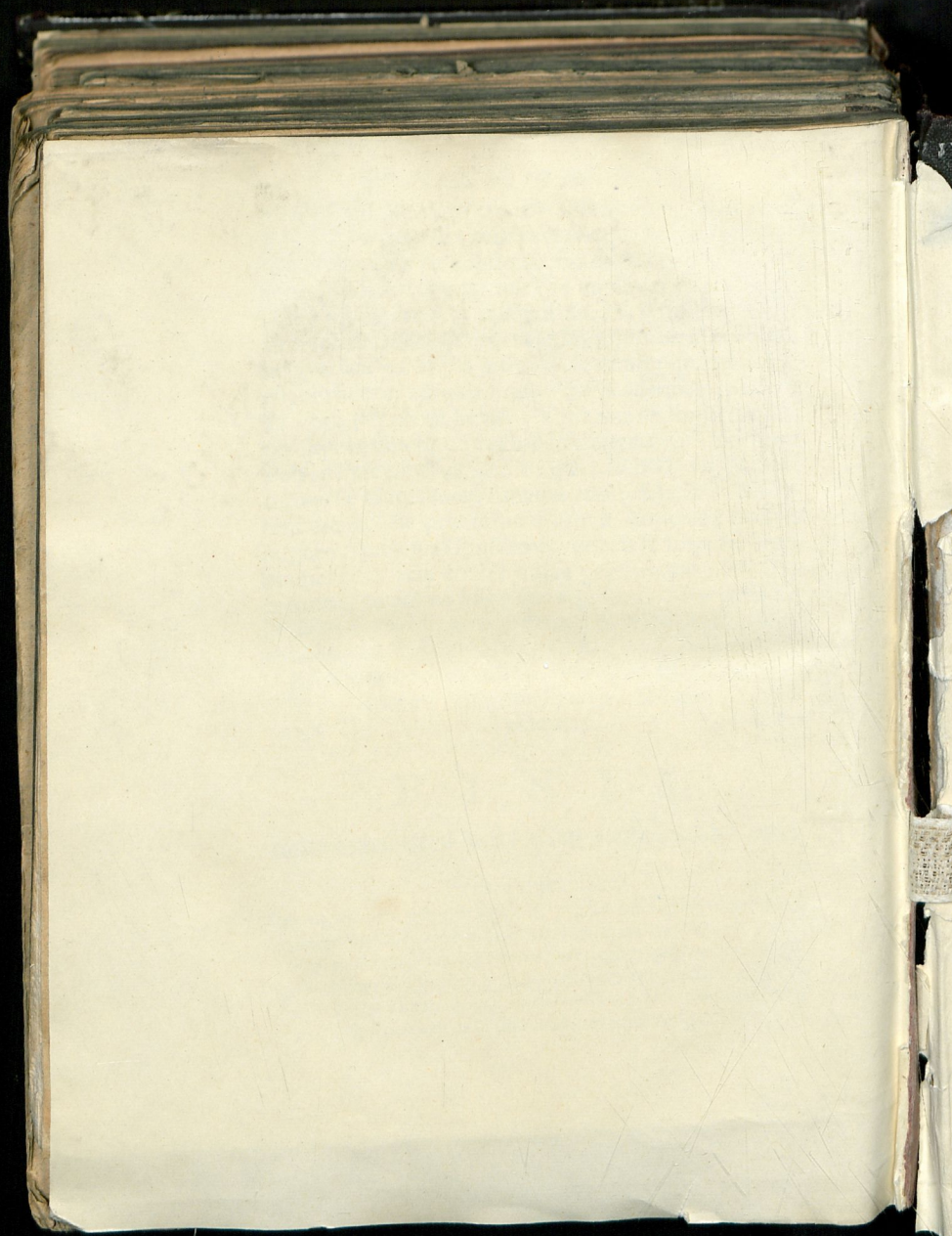
§. IX. Hæc ergo de proposito nostro themate, *Conclusio.*
quantum nobis pro viribus visum fuit, satis dicta sunt. Tuum nunc est benevole Lector hunc qualem-

lemcunq̄ue laborem placido submittere examini, & quæ adhuc dicenda restarent, supplere, aut quæ minus recte dicta videbuntur, pro ea qua juveniles errores, immo & typographicos emendare decet, facilitate corrigere. Nobiscum autem omnium bonorum fonti, DEO optimo maximo, immortales decerne gratias, ex cujus infinita clementia quicquid hic est, perficere, reliquumque vitæ academicæ spatium ex voto peragere licuit. Veneremur simul supplices supremum hunc rerum statorem, velit Optimum Patriæ Patrem, Augustissimum LEOPOLDUM, tum universæ Germaniæ, tum suæ etiam Silesiæ superstitem diu adhuc præstare, ejusque Annos ex nostris augere, quo ejus Consilio & Industria Imperii Germanici res, jam eheu! valde perturbatæ, feliciter componi & adhuc bene stare possint. Tu vero le-
 tissima Patria vigeas, floreas, & inestimabili pacis cimelio, qua hactenus sub alis Augustæ Domus Austriacæ semper gavisus es, porro ex benignitate summi Numinis fruaris, sed nec
 abutaris

F I N I S.

Errata extantiora.

Pag. 24. lin. pen. pro 470. lege 468. pag. 26. lin. 2. post vocem *7Cti*:
 inferre *Lipstenses* atque p. 33. lin. 13. lege *provinciali* lin. 17. pro *53*.
 lege 57. lin. 18. pro *13*. lege 33. & pro *60*. lege 78. pag. 45. pro *Grus-*
viensis lege *Griffowiensis* p. 56. lin. antepen. lege *Maltezan*. p. 57. lin.
 9. dele & p. 72. lin. 18. lege *alodiis*. reliqua errata, quæ præter spem
 irrepserunt, benevolus Lector haud gravatim corrigat.

VO 18

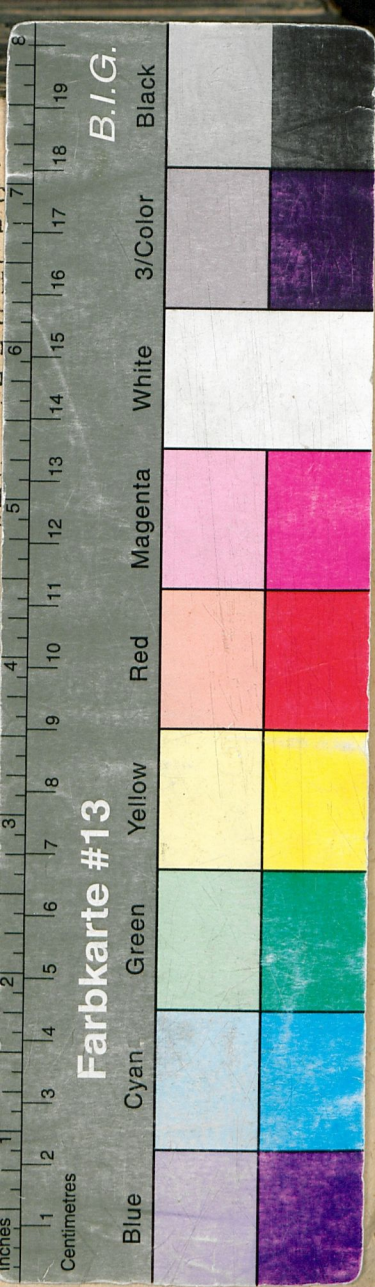
ULB Halle 3
003 011 410

sb.

2. D. B. V.
DISSERTATIO

1704 316
De
**FEUDIS DUCA-
TUUM SILESIAE
SCHWIDNICENSIS ET
JAURAVIENSIS,**

Quam
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

**DN. FRIDERICO
WILHELMO,**

REGNI BORUSSICI, ELECTORATUS ET PRO-
VINCIARUM BRANDENBURG. HEREDE, &c. &c.
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA
PRÆSIDE

DN. SAMUELE STRYKIO, Jcto,
SERENISSIMI AC POTENTISSIMI REGIS BORUS-
SORUM CONSILIARIO INTIMO, PROFESSORE PRI-
MARIO ET FACULT. JURIDICÆ
ORDINARIO,

PATRONO AC PRÆCEPTORE SUO ÆTERNUM
DEVENERANDO,

IN AUDITORIO MAJORI

D. VI. Martii MDCCIV.

placida eruditorum disquisitioni subjicit

ERNESTUS SIGISMUNDUS SCHOBERUS,
Schwidnicio-Silesius,

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
Typis JOHANN. GRUNERI, Acad. Typogr.